

OMSETNINGSRÅDET

Årsmelding

2017

Innhold

LEDEREN HAR ORDET	3	FJØRFE	29
<hr/>		Egg	29
OMSETNINGSLOVEN OG MARKEDSREGULERING	7	Markedssituasjonen	29
Omsetningsloven	7	Omsetningsavgift	30
Omsetningsrådet	7	Avsetningstiltak	30
Markedsreguleringsordningen	9	Fjørfekjøtt	31
Kvoteordningen for melk	10	Markedssituasjonen	31
<hr/>		Omsetningsavgift	31
OMSETNINGSRÅDETS NØKKELTALL 2017	11	Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	31
Innkommne midler	12	<hr/>	
Omsetningsavgiftene	13	HAGEBRUKSPRODUKTER OG POTETER	34
Årsresultat	13	Markedssituasjonen	34
Avsatt over jordbruksoppgjøret	14	Omsetningsavgift	35
Sammendrag bruk av midler for 2011–2017	14	Avsetningstiltak	36
<hr/>		Faglige tiltak	36
MELK	15	Opplysningsvirksomhet	37
Oppnådd pris	16	<hr/>	
Omsetningsavgift og overproduksjonsavgift	16	KORN	39
Avsetningstiltak	16	Markedssituasjonen	39
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	18	Omsetningsavgift	40
Kvoteordningen for melk	19	Avsetningstiltak	40
<hr/>		Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	41
KJØTT	21	<hr/>	
Markedssituasjonen	21	PELSDYR	42
Effektivitetsøkning ga fortsatt overskudd av svinekjøtt	21	Omsetningsavgift	42
Stort overskudd av sau- og lammekjøtt	22	Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	42
Stadig økende produksjon av storfekjøtt	22	<hr/>	
Prisoppgåelse	23	REGNSKAP FOR OMSETNINGSRÅDET	45
Omsetningsavgift	23	<hr/>	
Trekkrettighet	23	OVERSIKT OVER REGELVERK KNYTTET TIL MARKEDSREGULERINGEN	55
Produksjon, import og eksport	23	<hr/>	
Avsetningstiltak	23		
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	25		
<hr/>			

Lederen har ordet

Det var stor politisk oppmerksomhet rundt Omsetningsrådets regelverk og ordninger i 2017, både i forbindelse med jordbruksbruksmeldingen, jordbruksforhandlingene og ved behandlingen av statsbudsjettet for 2018.

Regjeringen har lagt fram forslag om endringer i markedsreguleringen og i organisering og finansiering av opplysningskontorene. Stortinget har vedtatt at Omsetningsrådet skal gjøre en gjennomgang av Omsetningsrådets regelverk og ordninger, herunder å se på opplysningsvirksomheten finansiert over omsetningsavgiften. Dette arbeidet kom i gang mot slutten av 2017.

Omsetningsrådet skal sørge for en effektiv regulering av markedet for ulike jordbruksprodukter til lavest mulig kostnad. Rådet forestår gjennomføringen av omsetningsloven, herunder forvaltning av innskattede avgiftsmidler og midler fra jordbruksavtalen. De viktigste oppgavene til rådet er å administrere markedsregulerende tiltak for å stabilisere prisene for produsentene. Markedsregulering skal først og fremst sikre bonden et marked for avsetning av produksjonen til forutsigbare priser.

Det er avsetningsproblemer som følge av overskuddsproduksjon som er hovedutfordringen for markedsbalansen i dag. Jordbruket tar det økonomiske ansvaret ved overproduksjon, og bærer selv reguleringskostnaden gjennom å betale inn omsetningsavgift og dekke pristap ved overproduksjon. At jordbruket selv finansierer eventuell regulering for å unngå overproduksjon og dermed ikke belaster statsbudsjettet, er særegent for Norge. Vår norske modell med markedsregulering for de fleste landbruksvarer fungerer etter min mening godt og etter intensjonen. Markedsreguleringen skal sikre forbrukere og industri en jevn forsyning av matvarer til stabile priser, uavhengig av sesongvariasjoner, værforhold og geografisk plassering.

Omsetningsrådet hadde ni møter og behandlet 99 saker i 2017. Møtene i Omsetningsrådet starter alltid med at representantene for markedsregulatorene gir en orientering om status i de ulike produksjonene. De sakene som kommer til behandling i rådet, har sitt utgangspunkt i de utfordringene som til enhver tid er i den enkelte sektor.

Vår norske modell med markedsregulering for de fleste landbruksvarer fungerer etter min mening godt.

BJØRG TØRRESDAL

Omsetningsrådet har i sitt arbeid i 2017 hatt ekstraordinært fokus på markeds-situasjonen for sau og lam. Etter mange år med for lav produksjon av sau og lam til å dekke det norske behovet, er situasjonen nå snudd til en betydelig overproduksjon. Ved inngangen til 2017 var det et stort reguleringslager samtidig som prognosene for året viste at det ville bli en omfattende overproduksjon av sau og lam. Omsetningsrådet vedtok i et hastemøte å heve grensen for godtgjørelse for frysefradrag betydelig, for å bidra til økt salg av kjøtt fra reguleringslager.

I oktober ble Omsetningsrådet innkalt til statsråden i forbindelse med at Nortura, gjennom et datterselskap, hadde eksportert sauekjøtt fra reguleringslager til blant annet Afghanistan. Statsråden utfordret rådet til å redegjøre for hvorvidt rådet mener at denne eksporten var i tråd med rådets eget regelverk og handelspolitiske hensyn. Statsråden ba også rådet å ta stilling til hvordan rådets regelverk kunne strammes inn, og om utbetalt frysefradrag skulle kreves tilbake. Nortura har foretatt en ny vurdering av saken og betalt tilbake utbetalt frysefradrag for det eksporterte kjøttet. Videre har Omsetningsrådet gjort endringer i egne retningslinjer. Rådet har ikke betalt ut pristapskompensasjon for det eksporterte kjøttet.

Det er fortsatt underdekning og importbehov når det gjelder storfe selv om den norske produksjonen har økt. På svin er det overproduksjon.

Det har vært behov for flere tiltak både for å øke salget og for å begrense produksjonen av egg. Omsetningsrådet har de siste årene bevilget 5 mill. kroner årlig til Opplysningskontoret for egg og kjøtt til en ekstrasatsing på egg. Salget av egg har økt, men det har også vært behov for førtidsslakting for å regulere markedet.

Etterspørselen etter norske melkeprodukter går ned, og det var også i 2017 behov for tiltak for å møte overproduksjon av melk.

Når det gjelder korn, har det vært god tilgang på førkorn generelt og fôrhvete spesielt fra 2017-avlingen. Tilgangen på hvete og havre som holder matkvalitet har sviktet.

Omsetningsrådet har ansvar for faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Dette er forebyggende, holdningsskapende og langsiktige tiltak. I tillegg gjennomfører opplysningskontorene kortsiktige tiltak i form av kampanjer. Opplysningskontorene har hatt stor aktivitet også dette året til tross for at det er knyttet usikkerhet til framtidig organisering og finansiering av kontorene.

Omsetningsrådet hadde en todagers fagtur til Hardanger i oktober. Det ble gitt en god orientering om landbruket i Hordaland og spesielt i Hardanger. Fagturen hadde spesielt fokus på produksjon av frukt, saft og sider og på saueneringen. Det var en interessant tur med stort faglig og sosialt utbytte for Omsetningsrådets medlemmer og for deltakere fra Landbruksdirektoratet.

Jeg vil gi honnør til sekretariatet vårt i Landbruksdirektoratet. Det er viktig med gode saksframlegg til møtene, slik at det er mulig for medlemmene å være godt forberedt til sakene og gjøre kloke vedtak. Takk for god tilrettelegging og godt samarbeid!

**... krevende
markeds-situasjon
på sau og lam.**

2017 var et år med økt politisk oppmerksomhet på rådets regelverk og ordninger, og en særs vanskelig og utfordrende situasjon både med hensyn til mye sauekjøtt på lager og håndtering av eksport av sauekjøtt som hadde fått frysefradrag. Dette var utfordrende saker for rådet, og førte til flere møter dette året. Felles for gjennomføringen av møtene, er at medlemmene møter godt forberedt og med et stort og meget konstruktivt engasjement i arbeidet. Omsetningsrådet har fortsatt en viktig funksjon i norsk matproduksjon.

BJØRG TØRRISDAL

Leder

Omsetningsrådet

§

OMSETNINGS- LOVEN OG MARKEDS- REGULERING

Omsetningsloven og markeds- regulering

Omsetningsloven har som formål å fremme omsetningen av de viktigste norskproduserte jordbruksvarene. Markedsreguleringens viktigste formål er å skape balanse mellom tilbud og etterspørsel av landbruksvarer. Omsetningsloven er det juridiske grunnlaget for markedsreguleringssystemet, og Omsetningsrådet (OR) er etter loven satt til å forvalte dette.

OMSETNINGSRÅDET

Omsetningsrådet er et offentlig, partssammensatt forvaltningsorgan. Rådet har et hovedansvar for markedsreguleringen av jordbruksvarer. Etter omsetningsloven skal rådet forvalte avgiftsmidler til reguleringsformål.

Fakta om omsetningsrådet

Virkomheten til Omsetningsrådet er hjemlet i omsetningsloven. Loven angir at Omsetningsrådet skal ha elleve medlemmer, samt hvilke institusjoner og organisasjoner medlemmene skal representere. Omsetningsrådet er sammensatt av representanter for myndighetene, forbrukerne, faglagene, samvirkeorganisasjonene, industrien og handelen. Medlemmene, med personlige varamedlemmer og revisor, oppnevnes av Landbruks- og matdepartementet (LMD). Samvirke-

OMSETNINGSLOVEN

Omsetningsloven, lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (lov av 10. juli 1936), dekker følgende vareslag:

- Kjøtt av storfe, sau, svin og fjørfe
- Melk
- Egg
- Korn og oljefrø
- Poteter, grønnsaker, frukt og bær
- Pelsdyrskinn

For matpoteter kan Omsetningsrådet sette i verk avsetnings tiltak som blir finansiert over jordbruksavtalen.

OMSETNINGSRÅDETS HOVEDOPPGAVER

1. Fatte vedtak om bruken av midlene i fondene for omsetningsavgift til:
  - markedsbalanserende tiltak (avsetnings- og produksjonsregulerende tiltak)
  - faglige tiltak
  - opplysningsvirksomhet
  - administrering av ordningene, herunder kvoteordningen for melk
2. Kontrollere at markedsregulator følger opp forskrifter og vedtak fra Omsetningsrådet
3. Sørge for oppdatering og utvikling av regelverket under omsetningsloven
4. Sikre at vedtak som fattes er i samsvar med lov, forskrifter og gjeldende jordbruksavtale

organisasjonene har flertall sammen med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, med seks av de elleve medlemmene i rådet.

LMD har gjennom forskrift om Omsetningsrådets myndighet fastsatt regler som skal sikre at de vedtakene Omsetningsrådet fatter i minst mulig grad påvirker konkurranseforholdene i markedet. Det er ikke alminnelig klagerett på vedtak fattet av Omsetningsrådet, men LMD kan omgjøre vedtak som er i strid med lov, forskrift eller gjeldende jordbruksavtale, og kongen i statsråd dersom vedtaket er i strid med samfunnsinteresser.

Etter anbefaling fra Omsetningsrådet fastsetter LMD omsetningsavgiften og betingelsene knyttet til denne i to forskrifter. Omsetningsrådet fatter vedtak om bruken av pengene. Omsetningsrådets regnskap blir revidert av en revisor oppnevnt av LMD. Gjennom jordbruksavtalen tildeles grøntområdene midler, og det legges føringer for støtte til diverse tiltak gjennom midler fra omsetningsavgiften.

LMD har bestemt at Landbruksdirektoratet skal være sekretariat for Omsetningsrådet. Sekretariatsfunksjonen innebærer forberedelse av saker til rådet, oppfølging av vedtak, samt innkreving og administrering av avgiftsmidler.

I 2017 hadde Omsetningsrådet ni møter og behandlet 99 saker. Per 31.12.2017 besto rådet av 45 prosent menn og 55 prosent kvinner.

Rådet delegerte i 2010 myndighet i visse saker av ikke-prinsipiell karakter til Statens landbruksforvaltning, nå Landbruksdirektoratet. Sakene refereres i Omsetningsrådet. I 2017 ble det referert 33 vedtak i slike saker.

Omsetningsrådets sammensetning i 2017

Organisasjon	Fast medlem	Varamedlem	Oppnevnt i perioden
Landbruks- og mat-departementet	Bjørn Tørresdal (leder)	Olav Sandlund	2016–2019
Nærings- og fiskeri-departementet	Vibeke Andersen (nestleder)	Helge Aske	2014–2017
Norges Bondelag	Lars Petter Bartnes	Per Skorge	2014–2017
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	Ann Merete Furuberg til 14.1.2017 Arne Lofthus fra 15.1.2017	Arne Lofthus til 14.1.2017 Ragnhild Bergset Elvestad fra 15.1.2017	2014–2017
TINE SA	Trond Reierstad	Marit Haugen	2016–2019
Nortura SA	Sveinung Svebestad til 26.4.2017 Trine Hasvang Vaag fra 27.4.2017	Per Heringstad	2014–2017
Virke/Coop Norge SA	Sigrd Helland	Hege Berg-Knutsen	2016–2019
Norsk Nærings- og Nyttel-sesmiddelarbeiderforbund	Jan-Egil Pedersen	Ann Elise Hildebrandt	2016–2019
Norske Felleskjøp SA	Anne Jødahl Skuterud	Oddhild Saure til 14.6.2017 Harald A. Lein fra 15.6.2017	2014–2017
Norsk Landbrukssamvirke	Kristin Taraldsrud Hoff	Eugen Tømte	2016–2019
Kjøtt- og Fjølfebransjens Landsforbund, Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund, NHO Mat og Drikke og Nørkorn	Bjørn-Ole Juul-Hansen	Frode Toven	2016–2019

MARKEDSREGULERINGSORDNINGEN

Hovedformålet med markedsreguleringen er å balansere varetilførselen til markedet. Ordningen blir finansiert av bøndene selv ved at kostnadene ved dette fordeles på all produksjon gjennom avgifter. Ved salg av produktene betaler bonden en fastsatt avgift per kilo/liter i omsetningsavgift. Avgiften går inn i særskilte fond for hver avgiftsgruppe, og blir brukt til avsetningstiltak, produksjonsregulerende tiltak, faglige tiltak og opplysningsarbeid. Eksempler på avsetningstiltak er reguleringslagring, salg til nedskrevet pris, salg til spesialmarkeder og miljøfor m.m. Eksempler på produksjonsregulerende tiltak er førtidsslakting av verpehøner, reduserte slaktevekter på gris samt oppkjøp av melkekvoter. Sammen med importvernet legger markedsreguleringen grunnlaget for at landbruket skal kunne oppnå de prisene som er fremforhandlet i jordbruksforhandlingene.

I 2016 la Regjeringen fram en ny melding om jordbrukspolitikken med tittelen «Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon», Meld. St. 11 (2016–2017). Meldingen ble behandlet i Stortinget 25. april 2017. Med utgangspunkt i meldingen og Stortingets behandling av denne ba Landbruks- og matdepartementet høsten 2017 Omsetningsrådet gjennomgå regelverk og ordninger i markedsbalanseringen. Omsetningsrådet startet arbeidet omgående, og vedtok mandat i desember.

Avsetningstiltak/produksjonsregulerende tiltak, faglige tiltak og opplysningsvirksomhet

Ved overproduksjon har markedsregulator ansvaret for å iverksette strakstiltak, kalt avsetningstiltak/produksjonsregulerende tiltak, for å bringe markedet i balanse igjen. Egne regelverk for hver sektor angir hvilke tiltak som kan benyttes. Er det overskudd i kjøttsektoren, kan eksempelvis fryselagring av hele/halve skrotter og enkelte stykningsdeler, samt salg av varer til nedskrevet pris, være aktuelle tiltak.

Slike tiltak settes i verk for å utjevne svingninger i forsyning og etterspørsel, slik at tilbudet av jordbruksvarer til enhver tid, og i alle deler av landet, samsvarer best mulig med etterspørselen. Formålet med avsetnings- og produksjonsregulerende tiltak er i første rekke å balansere markedet som grunnlag for å oppnå best mulig pris for bonden.

Faglige tiltak er av mer forebyggende og langsiktig karakter, mens opplysningsvirksomheten kan være av både kort- og langsiktig karakter. Faglige tiltak rettes i hovedsak mot industrien og produsentene, mens opplysningsvirksomheten har forbrukerne som målgruppe. Det er først og fremst opplysningskontorene og fagsentret for kjøtt, Animalia, som tar seg av dette arbeidet.

For avsetningstiltak/produksjonsregulerende tiltak varierer utgiftene med markedssituasjonen. Betydelig overproduksjon fører til høy omsetningsavgift, fordi det er behov for midler til å bringe markedet i balanse. Motsatt kan omsetningsavgiften settes lavere når bøndene ikke produserer mer enn det som kan omsettes i det norske markedet. For bonden er det viktig at det oppnås balanse mellom tilbud og etterspørsel, da det gir grunnlag for både best pris for varen og lavest omsetningsavgift.

Gjennomføring av markedsreguleringen

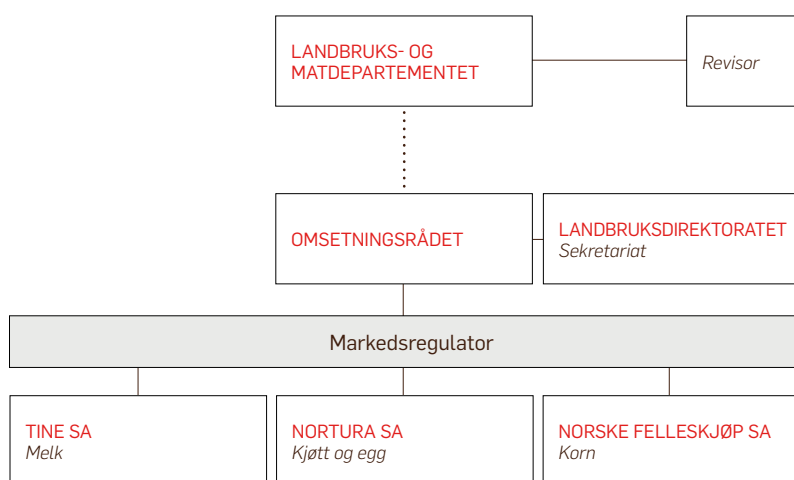
Samvirkeorganisasjonene i landbruket er gitt den utøvende rollen som markedsregulator innenfor hovedproduksjonene. Unntaket er hagebrukssektoren som

ikke har markedsregulator. Markedsregulator gjennomfører reguleringstiltak. Dette skal skje i samsvar med regelverket som er fastsatt, og forvaltes av Omsetningsrådet. Markedsregulator får dekning for kostnadene ved de enkelte tiltakene i henhold til regelverket. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) administrerer avsetningstiltak i hagebrukssektoren.

Følgende samvirkeorganisasjoner er markedsregulatorer:

- Tine SA for melk
- Norske Felleskjøp SA for korn
- Nortura SA for kjøtt og egg

Systemet for markedsregulering

Landbruks- og matdepartementet utnevner medlemmene i Omsetningsrådet. Landbrukssamvirket er tildelt rollen som markedsregulator for alle hovedproduksjoner i Norge, med unntak av grøntsektoren og fjørfekjøtt. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) arbeider med administrering av markedsreguleringstiltak på grøntsektoren.

KVOTEORDNINGEN FOR MELK

Formålet med kvoteordningen for melk er å tilpasse melkeproduksjonen til avsetningsmulighetene i markedet innenfor de målsettingene Stortinget har fastsatt, herunder distriktsprofil og variert bruksstruktur. Kvoteordningen er hjemlet i omsetningsloven og administreres av Landbruksdirektoratet. Administrasjonskostnadene og mellomfinansiering av kvoteordningen er finansiert over fondet for omsetningsavgift melk.

Kvoteordningen skal i utgangspunktet være selvfinansierende. Kostnader knyttet til inndragning av kvoter o.l., samt administrasjon, dekkes av fondet for omsetningsavgift på melk etter vedtak i Omsetningsrådet. For melk som omsettes ut over kvote må produsenten betale en overproduksjonsavgift til fondet for melk. Dette innebærer at ordningen i sin helhet driftes av midler fra fondet for melk. Rammene for kvoteordningen ligger imidlertid utenfor rådets myndighet.

Årsrapporteringen for kvoteordningen ble fra 2016 en del av Omsetningsrådets årsmelding.

**OMSETNINGS-
RÅDETS
NØKKELTALL
2017**

Nøkkeltall

Omsetningsrådet forvalter midler fra omsetningsavgiftene, overproduksjonsavgift på melk og midler fra jordbruksavtalen.

Oversikt over innkomne midler, bruk og årsresultat 2017:

	I tusen kroner
Fond per 1. januar¹⁾	451 641
Overproduksjonsavgift	62 288
Omsetningsavgifter	521 155
Andre inntekter	4 429
Finansinntekter	5 670
Inntekter	593 542
Avsetningstiltak	313 151
Produksjonsregulerende tiltak (eksklusive kvoteordningen på melk)	4 664
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	238 351
Administrasjons- og andre kostnader	14 090
Administrasjon kvoteordningen for melk	10 404
Oppkjøp av melkevoter (geit) 2016	148
Oppkjøp av melkevoter (ku og geit) 2017	11 318
Utgifter	592 127
Fond per 31. desember	453 058
Årsresultat	1 416

¹⁾ Fra og med regnskapsåret 2016 er fondskapitalen knyttet til mellomfinansiering av melkevoter regnet inn i fondets samlede kapital.

INNKOMNE MIDLER

I 2017 ble det bokført 593,5 mill. kroner i inntekter til fondet. Av dette utgjorde renteinntekter 5,7 mill. kroner. Omsetningsavgiften for de avgiftsbelagte produktene utgjorde 496,8 mill. kroner. I tillegg kom 24,4 mill. kroner overført fra jordbruksavtalen som kollektivt dekker omsetningsavgift på hagebruksprodukter, samt avsetningstiltak i hagebrukssektoren. Overproduksjonsavgiften på melk utgjorde 62,3 mill. kroner. Andre inntekter, som utgjorde 4,4 mill. kroner, omfattet i hovedsak standardisert erstatning på kjøtt, egg og fjørfe.

593,7

mill. kroner i
fondsinntekter i 2017

OMSETNINGSAVGIFTENE

Det ilegges omsetningsavgift på alle jordbruksvarene, med unntak av hagebruksprodukter, som dekkes kollektivt over jordbruksavtalen. Omsetningsavgiftene blir innbetalt av produsentene når de selger sine produkter. Avgiften blir brukt til finansiering av avsetningstiltak, produksjonsregulerende tiltak, faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Avgiftene fastsettes normalt ved årsskiftet, og revideres halvårlig, men de vurderes løpende gjennom året etter markedssituasjonen. Unntaket er kornsektoren, der omsetningsavgiften følger kornåret, som går fra 1. juli til 30. juni. For melk, egg og kjøtt av kylling og kalkun, fastsetter LMD de løpende avgiftene. For kjøtt fra svin, sau/lam og storfe/kalv, samt avgiften på korn, fastsetter LMD maksimalsatser. Innenfor denne øvre grensen fastsetter Omsetningsrådet de løpende avgiftene gjennom året, jf. tabellen nedenfor.

ÅRSRESULTAT

Regnskapet viser et overskudd på 1,4 mill. kroner i 2017. Overskuddet legges til fondskapitalen som ved utgangen av 2017 utgjorde 453,1 mill. kroner. Regnskapet er avgitt under forutsetning av videre drift av markedsreguleringen.

Omsetningsavgiftene 2017. Oversikt over endringer gjennom året:

Produkt	F.o.m. 1.1.2017	F.o.m. 2.1.2017	F.o.m. 6.2.2017	F.o.m. 20.3.2017	F.o.m. 1.7.2017	F.o.m. 3.7.2017	F.o.m. 18.9.2017	F.o.m. 2.10.2017	Maks- satser	Overprod. avgift
Fjørfe										
And og gås										
Egg	0,50									
Høns										
Kalkun	0,28									
Kylling	0,28									
Honning										
Kjøtt										
Sau	2,50	2,50	2,00			2,50	3,50		3,50	
Lam	2,50	2,50	2,00			2,50	3,50		3,50	
Storfe	0,30	0,80		0,30				0,80	1,50	
Gris	1,00	1,50							2,50	
Purke/råne	0,50	0,50								
Reinsdyr										
Oppdrettshjort										
Korn ¹⁾										
Korn	0,01				0,04				0,08	
Oljefrø	0,01				0,04				0,08	
Erter, lupiner og åkerbønner	0,01				0,04				0,08	
Vegetabiler (frukt og grønt)										
Melk										
Kumelk	0,06				0,05					4,80
Geitmelk	0,06				0,05					4,80
Pelsskinnavgift	1,00 %									

¹⁾ Maksimumssatsen ble økt fra 5 øre per kg til 8 øre per kg fra 1.7.2017.

AVSATT OVER JORDBRUKSOPPGJØRET

For 2017 ble det avsatt 24,4 mill. kroner over underpost 70.11 Markedstiltak til kollektiv dekning av omsetningsavgift hagebruk og avsetningstiltak hagebruk og potet. Midlene forvaltes av Omsetningsrådet.

Sammendraget nedenfor viser forbruket av midler i 2017 i tusen kroner

	Avsetnings- tiltak ¹⁾	Faglige tiltak	Opplysnings- virksomhet ²⁾	Sum sektorvis
Melk og melkeprodukter	118 285	10 511	32 414	161 209
Kjøtt	147 733	73 382	51 738	272 854
Hagebruk	1 248	1 623	19 179	22 050
Egg	28 906	4 104	13 043	46 053
Fjørfe	0	9 118	17 488	26 606
Korn	21 651	0	2 250	23 901
Pelsdyr	0	3 500	0	3 500
Sum alle sektorer	317 823	102 238	136 112	556 174

¹⁾ Avsetningstiltak inkluderer administrasjonskostnader hos markedsregulator. For egg inkluderer beløpet tiltaket «Frivillig førtidsslaktning av verpehøner» som er et produksjonsregulerende tiltak. Beløpet på melk og melkeprodukter er eksklusive statlig oppkjøp av melkekvoter på til sammen 11,6 mill. kroner.

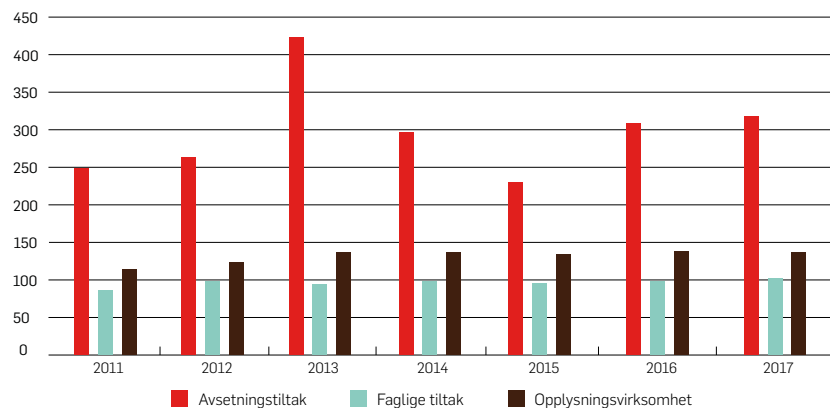
²⁾ Inkluderer midler til økologisk markedsføring og Nyt Norge.

SAMMENDRAG BRUK AV MIDLER FOR 2011–2017

Utviklingen av midler for alle sektorer fordelt på avsetningstiltak, faglige tiltak og opplysningsvirksomhet:

BRUK AV MIDLER ALLE SEKTORER 2011–2017

Mill. kroner

556

mill. kroner ble brukt
til markedsregulering
i 2017.

Melk

1 514,7

Melkeleveransene ble redusert med 28,6 mill. liter, til 1 514,7 mill. liter i 2017.

Melkeleveransene ble redusert med 28,6 mill. liter til 1 514,7 mill. liter i 2017. Leveransene var mer tilpasset etterspørselen i markedet enn i 2016, noe som medførte redusert reguleringsbehov. Det ble levert 1 494,9 mill. liter kumelk og 19,8 mill. liter geitemelk til meieri. Leveransene av kumelk ble redusert med 27,9 mill. liter, eller 1,8 prosent, mens leveransene av geitemelk ble redusert med 0,6 mill. liter, en reduksjon på 3,1 prosent sammenlignet med året før.

Reguleringslagrene av hvitost ble i 2017 redusert med nesten 700 tonn, til omtrent 7 300 tonn. Reguleringslagrene av skummetmelkpulver økte med nesten 30 prosent i 2017, og var over 1 600 tonn ved utgangen av året.

I 2017 var fettprosenten i kumelka 4,25 prosent, ned fra 4,27 prosent i 2016. Litt lavere fettprosent og noe lavere melkeleveranser gjorde markedet for smør mer balansert. Det var ikke reguleringseksport av smør i 2017. Reguleringslageret (reguleringslager er lager utover forretningsmessig lager) av smør var på 2 550 tonn ved utgangen av 2016, i løpet av 2017 ble dette redusert med 470 tonn til 2 080 tonn ved utgangen av året.

Forholdstallet for grunnkvote for kumelk var på 1,00 i kvoteåret 2017. Forholdstallet for disponibel kumelkkvote for kvoteåret ble satt til 0,98. Under

kvotedrøftingene mellom LMD og bondeorganisasjonene ble melkebehovet for kvoteåret anslått til 1 495 mill. liter.

Produksjonen av geitemelk var høyere enn etterspørselen etter geitemelkprodukter. En del av overskuddet ble brukt til fôr. Disponibel geitemelkkvote for 2017 ble satt til 0,96.

OPPNÅDD PRIS

Notert pris var på kr 5,38 per liter for første halvår 2017. Vektet gjennomsnitt av noteringspris i andre halvår 2016 og første halvår 2017 var kr 5,38 per liter, på samme nivå som målprisen for jordbruksavtaleåret 2016–2017. I andre halvår 2017 var notert pris kr 5,42 per liter, lik gjeldende målpris for avtaleåret 2017–2018. Noteringsprisen for melk var kr 5,40 per liter i 2017, og gikk opp med 9 øre per liter fra 2016.

OMSETNINGSAVGIFT OG OVERPRODUKSJONSAVGIFT

Det ble krevd inn 84,1 mill. kroner i omsetningsavgift og 62,3 mill. kroner i overproduksjonsavgift for melk. Renteinntektene til fondet for omsetningsavgift på melk var på 0,6 mill. kroner, inklusiv renter fra kvoteordningen.

Satsen for omsetningsavgiften var 6 øre per liter i første halvår 2017 og 5 øre per liter i andre halvår. Fondet for omsetningsavgift på melk var på 111,9 mill. kroner ved inngangen av året. Ved slutten av året var fondet redusert til 71,3 mill. kroner. I tillegg sto det 17,8 mill. kroner på kvoteordningen for melk.

AVSETNINGSTILTAK

Totalt 118,3 mill. kroner av omsetningsavgiften ble brukt til avsetningstiltak i meierisektoren og til markedsregulators administrasjonsgodtgjørelse. Dette var 11,2 mill. kroner (8,7 prosent) mindre enn i 2016. I 2017 var det økte kostnader til bl.a. skummetmelkpulver til fôr og reguleringstransport. Samtidig ble kostnadene til bl. a. geitemelk til fôr redusert, og det ble ikke brukt midler til reguleringseksport av smør. Tines prisgevinst var lavere i 2017 enn i 2016. Det var ikke reguleringseksport av hvitost eller prisnedskrivning av smørrolje.

Kompensasjon for reguleringskapasitet utgjorde 40,5 mill. kroner, en økning på 0,7 mill. kroner (1,8 prosent) fra 2016.

Totalt ble det utbetalt 8,3 mill. kroner i prisnedskrivning til skummetmelkpulver til fôr. Utbetalingen økte med 3,8 mill. kroner, tilsvarende 82 prosent, fra 2016. Økningen skyldtes både at det ble solgt mer skummetmelkpulver til fôr enn i 2016, og at prisnedskrivningen per kg var høyere enn i 2016. Det ble solgt 536 tonn i 2017, mens det ble solgt 311 tonn året før. Prisnedskrivningen per kg var i gjennomsnitt 14,75 kroner i 2016, mens prisnedskrivningen per kg i gjennomsnitt var på 15,56 kroner i 2017.

Det ble utbetalt 1,8 mill. kroner i prisnedskrivning av geitemelk til fôr. Kompensasjonsbeløpet var 6,3 mill. kroner lavere enn i 2016, ettersom volumet var lavere i 2017 enn i 2016. Årsaken til det reduserte volumet er blant annet at det var mindre innveid melk og større kommersielt salg av geitemelk i 2017.

Kostnader til reguleringstransport var på 25,0 mill. kroner. Dette var en økning på 4,8 mill. kroner, eller 24 prosent, sammenlignet med året før. Økningen kom-

8,3

mill. kroner i prisnedskrivning til skummetmelkpulver til fôr

mer av at melkemengden som ble transportert var noe større i 2017 sammenlignet med året før. Satsen for transport av melk til reguleringsproduksjon for 2017 ble fastsatt av Landbruksdirektoratet på bakgrunn av indeksregulering av satsen for 2016.

Kostnader ved lagring av reguleringsprodukter utgjorde 20,7 mill. kroner, noe som var en reduksjon på 1,9 mill. kroner (8,4 prosent) sammenlignet med 2016. Kostnadene til mellomtransport mellom reguleringslagre, inkludert håndteringskostnader, ble beregnet til 2,6 mill. kroner i 2017, noe som var en reduksjon på 0,1 mill. kroner sammenlignet med 2016.

Salg til spesialmarkeder utgjorde 6,0 mill. kroner, noe som er en økning på 0,5 mill. kroner fra 2016, da kompensasjonen til dette tiltaket var på 5,5 mill. kroner.

Skolemelkordningen fikk tildelt 10,4 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk, en nedgang på 0,6 mill. kroner sammenlignet med 2016. Både Tine SA og Q-meieriene AS mottok omsetningsmidler for leveranser av skolemelk.

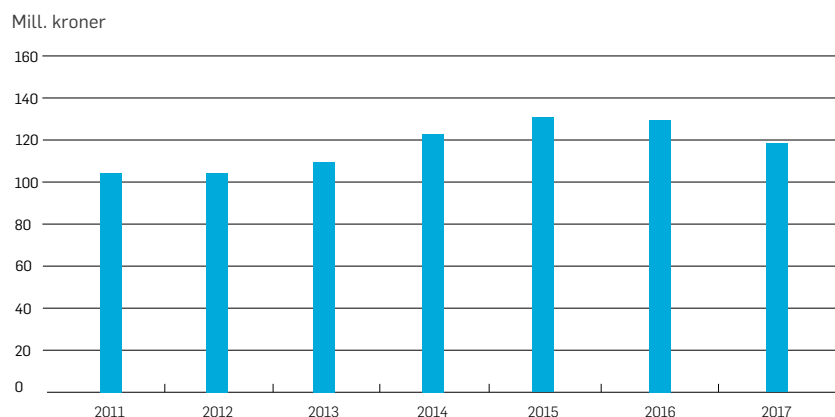
I 2017 hadde Tine SA en netto prisgevinst ved reguleringslagring på 6,5 mill. kroner. Dette ble godskrevet fondet for omsetningsavgift på melk. Prisgevinsten var 3,6 mill. kroner lavere enn i 2016.

Tine SA fikk utbetalt om lag 2,1 mill. kroner mindre i a-konto-overføringer enn de faktiske avsetningstiltakene kostet. Totalt 136 886 kroner ble godskrevet fondet for omsetningsavgift på melk som rente på mellomværende.

Tine SA reduserte sine administrasjonskostnader med 0,7 mill. kroner sammenlignet med 2016, til 9,4 mill. kroner. Tines administrasjonskostnader økte imidlertid med ca. 0,2 mill. kroner fra 2016, dersom man holder kostnadene med utvikling av ny prognosemodell i 2016 utenfor.

Bruk av midler til avsetningstiltak i melkesektoren i perioden 2011–2017:

AVSETNINGSTILTAK MELK 2011–2017

10,4

Skolemelkordningen fikk tildelt 10,4 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk.

Samlet regnskap for avsetningstiltak i melkesektoren i kroner

	2017	2016
Prisnedskrivning av skolemelk	10 436 420	11 073 995
Reguleringskapasitet	40 500 000	39 800 000
Reguleringstransport	25 045 439	20 197 290
Mellomtransport og håndtering	2 638 946	2 729 353
Reguleringseksport av smør	0	14 971 761
Lagringskostnader	20 744 213	22 639 751
Salg til spesialmarkeder	5 991 605	5 474 811
Geitemelk til fôr	1 813 150	8 140 096
Skummetmelkpulver til fôr	8 332 050	4 579 283
Pristap/prisgevinst	-6 478 550	-10 073 922
Renteoppgjør	-136 886	-88 414
Markedsregulators administrasjonskostnader	9 398 131	10 085 934
Sum	118 284 518	129 529 938

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET
Faglige tiltak

Geno, Norsk Sau og Geit (NSG) og KOORIMP (Husdyrnæringens koordineringsenhet for smittebeskyttelse ved import) fikk et samlet tilskudd på 8,4 mill. kroner fra omsetningsavgiften på melk, det samme som i 2016. Av dette fikk Geno utbetalt 6,5 mill. kroner og NSG 1,45 mill. kroner til avlsarbeid, mens KOORIMP fikk 442 000 kroner til smittebeskyttelse ved import. I tillegg ble det innvilget 2 119 000 kroner til Helsetjenesten for storfe for å arbeide med de kliniske infeksjonssykdommene BCoV og BRSV.

Opplysningsvirksomhet

Det ble gitt 32,4 mill. kroner i tilskudd til opplysningsvirksomhet gjennom midler fra omsetningsavgiften. Tilskuddet ble gitt til Opplysningskontoret for meieri-produkter (OFM), samt opplysningsvirksomhet i regi av Matmerk.

Fordeling av midler til opplysningsvirksomhet melk i kroner

	2017	2016
Opplysningskontoret for Meieriprodukter	29 613 885	28 944 955
Norsk Gardsost	200 000	200 000
KSL Matmerk, Nyt Norge	1 600 000	2 000 000
KSL Matmerk, Økologisk mat	1 000 000	998 686
Sum	32 413 885	32 143 641

Matmerk tildeles midler fra omsetningsavgiften for å drive generisk markedsføring av økologisk mat og å gjennomføre kampanjer for den nasjonale merkeordningen Nyt Norge. I 2017 bidro fondet for omsetningsavgift på melk med 1,0 mill. kroner til markedsføring av økologisk mat, som var omtrent på samme nivå som i 2016. Videre ble det anvendt 1,6 mill. kroner til markedsføring av Nyt Norge fra omsetningsavgiften på melk.

OFM driver merkenøytral informasjonsvirksomhet på vegne av aktørene i meieri-bransjen. Formålet er å øke kunnskapen om, og fremme forbruket av norsk melk og meieri-produkter, blant annet gjennom internettsiden www.melk.no. I 2017 ble det bevilget 29,8 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk til OFM. Dette inkluderer også midlene til Norsk Gardsost, da OFM fikk ansvar for at også disse midlene ble brukt i tråd med formålet.

For nærmere informasjon om opplysningsvirksomheten vises det til OFMs hjemmeside, www.melk.no.

10,5

Det ble bevilget 10,5 mill. kroner til faglige tiltak i melkesektoren.

Opplysningskontoret for meieriprodukters prosjektregnskap for de to siste årene i kroner

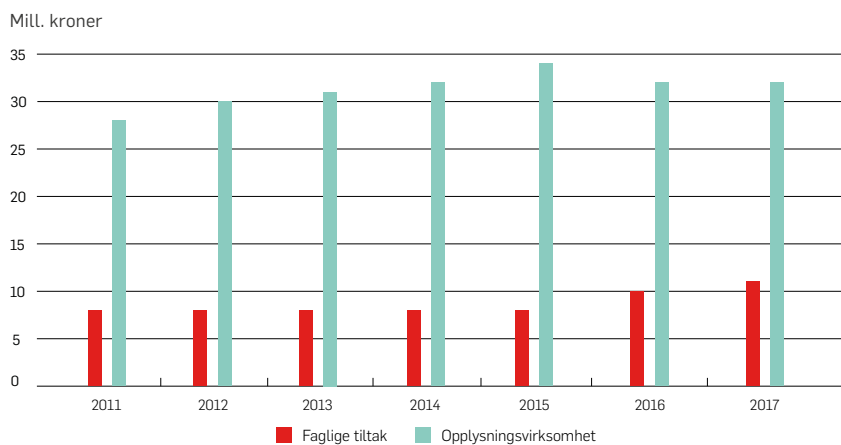
	2017	2016
Innhold	4 446 682	
Kommunikasjon	9 436 313	
Myndighet/prinsipal (eier)	841 455	
Medarbeider/ledelse	471 896	
Innsikt og strategi	1 310 849	
Sum markedsaktiviteter	16 507 195	15 681 981
Sum personal- og driftskostnader	13 106 690	13 262 974
Opplysningskontoret totalt	29 613 885	28 944 955

OFM brukte 8 115 kroner mindre enn budsjettrammen som var gitt gjennom omsetningsmidlene.

Det var en svak økning i bruk av midler i 2017, noe som hadde sammenheng med økt budsjettamme for OFM og økte midler til Helsetjenesten for storfe.

Diagrammet viser bruk av omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i perioden 2011–2017:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET MELK 2011–2017

KVOTEORDNINGEN FOR MELK

Kvoteordningen for melk har som formål å tilpasse ku- og geitemelkproduksjonen til avsetningsmulighetene i markedet. Forskrift 2011-12-23 nr. 1502 om kvoteordningen for melk danner det formelle grunnlaget for ordningen. Landbruksdirektoratet har forvaltningsansvaret for kvoteordningen, og Klagenemnda for kvoteordningen er klageinstans.

Fra 2016 er det Omsetningsrådet som avgir regnskapet for kvoteordningen for melk, og det inngår da i rådets årsmelding.

Kumelkproduksjon

Antall foretak med kumelkproduksjon gikk ned med om lag 57 prosent fra 2002 til 2017. Gjennomsnittskvoten økte i samme periode.

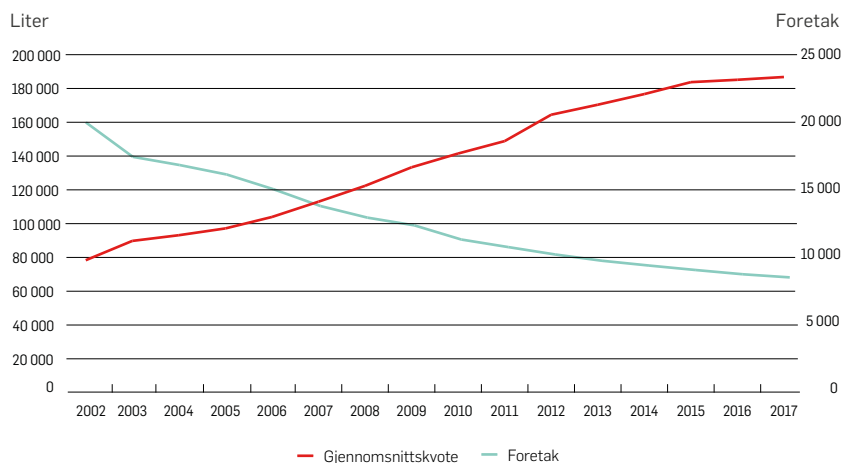

32,4

Det ble gitt 32,4 mill. kroner i tilskudd til opplysningsvirksomhet.

Figuren nedenfor viser utviklingen i gjennomsnittskvote og antall foretak med kumelkproduksjon (2002–2017):

GJENNOMSNITTSKVOTE OG TALLET PÅ FORETAK 2002–2017

I 2017 var det 8 581 foretak som til sammen disponerte kumelkkvoter på om lag 1 603 mill. liter. Antallet foretak som driver melkeproduksjon er i løpet av de siste 16 årene redusert med 11 596 foretak.

Geitemelkproduksjon

Fra 2003 til 2015 var det en jevn nedgang i antall foretak med kvote som driver geitemelkproduksjon. Samtidig økte gjennomsnittskvoten. Fra 2015 til 2017 var antall foretak og gjennomsnittskvoten stabil. I 2017 var det 288 foretak med melkekvote som drev med geitemelkproduksjon. Disse foretakene disponerte en kvote på om lag 22,6 mill. liter.

Omsetning av melkekvoter

Det gjennomføres årlig oppkjøp og salg av både kumelkkvote og geitemelkkvote dersom ikke annet vedtas i jordbruksoppgjøret. I jordbruksoppgjøret 2017 ble det bestemt at ku- og geitemelkkvote som ble solgt gjennom den statlige ordningen ikke skulle videreselges. Det innebar at det ikke ble solgt ut igjen kvote fra staten i 2017. Ved salg av grunnkvote i 2017 måtte minst 20 prosent av salgsmengden selges til staten, mens inntil 80 prosent kunne omsettes til private kjøpere. I 2017 solgte 251 kumelkprodusenter i underkant av 4,3 mill. liter kumelkkvote til staten. Direktoratet utbetalte 10,6 mill. kroner for oppkjøpet av kvotene.

Videre ble det bestemt i jordbruksoppgjøret at det skulle være en oppkjøpsordning for geitemelkkvoter, fordi det var for mye geitemelk i markedet. Dette innebar at prisen på geitemelkkvote som ble solgt til staten økte fra 2,50 kr per liter til 12 kr per liter for geitemelkprodusenter innenfor satsingsområdet for geitemelkeproduksjon, og 15 kr per liter for produsenter utenfor satsingsområdet. Prisøkningen gjaldt kun ved salg av hele grunnkvoten, slik at geitemelkprodusenter som solgte bare en andel av grunnkvoten sin fikk 2,50 kr per liter. Åtte geitemelkprodusenter solgte i underkant av 68 000 liter geitemelkkvote til staten for om lag 0,7 mill. kroner.

1 603

I 2017 disponerte 8 581 foretak til sammen kvoter på om lag 1 603 mill. liter melk.

Kjøtt

MARKEDSSITUASJONEN

Overskudd av svinekjøtt, underskudd av storfe, og en krevende overskuddssituasjon for sau og lam kan i korte trekk oppsummere 2017. Overskuddet på sau og lam ga seg utslag i lave engrospriser og høyt frysefradrag våren 2017, med eksport av sauekjøtt som en konsekvens. Reguleringseksport av svinekjøtt var i 2017, som i 2016, et viktig virkemiddel for å balansere markedet. For storfe økte den norske produksjonen, men det var fremdeles underskudd året sett under ett.

EFFEKTIVITETSØKNING GA FORTSATT OVERSKUDD AV SVINEKJØTT

Produksjonen av norsk svinekjøtt gikk ned med 0,3 prosent, og endte på 137 250 tonn. For året var summen av norskprodusert svinekjøtt, kvoteimport og import av planlagt mengde spekk ca. 2 000 tonn større enn forbruket.

Ved inngangen av året lå det 824 tonn svinekjøtt på lager. I løpet av første halvår økte mengden svinekjøtt på reguleringslager, og det ble nødvendig å ta i bruk reguleringsseksport for å redusere lagrene. I uke 31 var mengden kjøtt på lager 1 370 tonn. Engrossalget i 2017 var omtrent uendret fra året før, mens produksjonen gikk marginalt ned. Dette førte til overskudd av svinekjøtt. Omsetningsavgiften ble satt opp fra kr 1,00 til kr 1,50 per kg ved inngangen til 2017, og forble uendret resten av året.

2017: Overskudd av svinekjøtt, underskudd av storfe, og en krevende overskuddssituasjon for sau og lam

De siste årene har kampanjevirkosomhet og stor etterspørsel etter ribbe fra dagligvarehandelen ført til underskudd av ribbe fram mot jul, til tross for overskudd av svinekjøtt for øvrig. Som i 2016 lyktes den norske kjøttbransjen også i 2017 med å dekke etterspørselen etter ribbe med norsk produksjon. Det såkalte «ribbetiltaket» ble innført allerede fra sommeren av. Tiltaket besto i å skjære ut ribbe og fryse den inn for å forebygge underdekning før jul, og benytte markedsreguleringstiltak for å få avsetning for de andre delene av dyret. Inntil 50 prosent av grisen kunne leveres til markedsregulator i form av kam, skinke og sortering. Tiltaket var åpent for hele bransjen å delta i. Det hadde god effekt, og tollen for sideflesk til ribbe ble heller ikke i 2017 satt ned. Ved utgangen av året lå det 984 tonn svinekjøtt på lager. Årsaken til reduksjonen var i hovedsak effekten av ribbetiltaket.

STORT OVERSKUDD AV SAU- OG LAMMEKJØTT

Produksjonen av lamme- og sauekjøtt var på 27 442 tonn, mot 25 987 tonn året før. Det var en økning på nærmere seks prosent, mot to prosent året før. Ved inngangen til 2017 var den totale bestanden av sau og lam ca. tre prosent større enn på samme tidspunkt året før. Gjennom vinteren og våren ble det imidlertid slaktet flere lam enn i samme periode i 2016, og ved beiteslipp i 2017 var det kun 0,2 prosent flere lam enn på samme tidspunkt året før. Ved inngangen til 2017 var det 3 205 tonn kjøtt av sau og lam på reguleringslager, mens mengden ved utgangen av året var 2 857 tonn.

Siden det lå mye fryst saue- og lammekjøtt på reguleringslager, ble frysefradraget på sau og lam økt flere ganger i løpet av året. Engrosprisen ble også satt ned flere ganger. Frysefradraget trekkes fra engrosprisen, slik at fryst saue- og lammekjøtt fra reguleringslager selges til en redusert pris.

Eksporten av saue- og lammekjøtt økte betydelig i 2017 og endte på nær 1 200 tonn, mot vel 2 tonn i 2016. En viktig årsak til dette var den utfordrende overskuddssituasjonen i det norske markedet. Noe av det som ble eksportert hadde mottatt frysedrag. Dette var ikke intensjonen. Frysefradrag som var gitt til partier som ble eksportert, ble derfor tilbakebetalt.

STADIG ØKENDE PRODUKSJON AV STORFEKJØTT

Det ble produsert 85 196 tonn storfekjøtt i Norge i 2017, mot 81 674 tonn i 2016 – en økning på 4,3 prosent. Importen var lavere enn året før, 16 240 tonn i 2017 mot 21 518 tonn året før. Underdekningen i perioden januar – august tilsvarte ca. 10 400 tonn hele/halve slakt, men mot slutten av året var tilførselen av storfekjøtt noe større enn engrossalget, og det ble lagt kjøtt på reguleringslager. Ved inngangen til 2017 var det 21 tonn storfekjøtt på reguleringslager, mens mengden ved utgangen av året var 718 tonn.

Økningen i produksjonen skyldtes en reduksjon i antall slaktede kalver, og dermed flere okser og kviger til slakt. I tillegg økte andelen kjøttfe i storfebestanden. Sammen med kvalitetstilskuddet for storfeslakt bidro dette også til økte slaktevekter for okse og kvige. Slaktevektene økte likevel ikke så mye som ventet i 2017. Den viktigste årsaken til det var at mange produsenter framskyndet slaktingen mot slutten av året. Dette medførte lavere slaktevekter.

Tollen på hele/halve slakt av storfe var satt ned ved inngangen til året, og den generelle tollnedsettelsen ble videreført fram til 28. august, med unntak av en uke i februar hvor det var full dekning med storfekjøtt. Fra september og ut året var det ikke nedsatt toll for storfekjøtt.

6

prosent økning i produksjonen av lamme- og sauekjøtt

PRISOPPNÅELSE

Svin

For avtaleåret 2016–2017 ble målprisen økt med 9 øre per kg, til kr 32,43 per kg. Akkumulert noteringspris for perioden endte 48 øre under målprisen. For avtaleåret 2017–2018 ble det ikke gitt noen økning i målprisen gjennom jordbruksavtalen. Nortura forventer at akkumulert noteringspris for avtaleåret vil ende 70 øre under målpris.

Storfe

Planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) på storfe var kr 60,00 per kg i hele 2017. I første halvår endte akkumulert noteringspris 31 øre under PGE, mens oppnådd pris i andre halvår endte tett oppunder PGE.

Lam

PGE på lam ble redusert med tre kroner til kr 64,60 per kg for første halvår 2017. For andre halvår 2017 ble denne prisen videreført. Den fastsatte prisen ble oppnådd første halvår, mens akkumulert noteringspris endte 94 øre under PGE i andre halvår.

OMSETNINGSavgIFT

I 2017 ble det totalt innbetalt 305,7 mill. kroner i omsetningsavgift. Renteinntektene ble bokført med 3,8 mill. kroner. Andre inntekter var på 4,0 mill. kroner. Fondet for omsetningsavgift for kjøtt var ved inngangen av året på 214,0 mill. kroner. I løpet av året økte fondet til 251,8 mill. kroner.

Maksimalsatsene fastsettes ut fra en forventet markedsituasjon. I 2017 var maksimalsatsen for sau/lam kr 3,50 per kg, mens den var kr 2,50 per kg for svin og kr 1,50 per kg for de andre dyreslagene.

TREKKRETTIGHET

I juni 2017 godkjente Omsetningsrådet at Nortura kunne inngå avtale med en bank om etablering av trekkrettighet for finansiering av markedsregulering av kjøtt. Trekkrettigheten kan benyttes når Norturas finansieringsbehov som følge av pliktene som markedsregulator overstiger tilgjengelige midler i fondet for omsetningsavgift på kjøtt. Kostnadene forbundet med trekkrettigheten dekkes over fondet for omsetningsavgift på kjøtt. Trekkrettigheten ble etablert i desember, men ikke benyttet i 2017.

PRODUKSJON, IMPORT OG EKSPORT

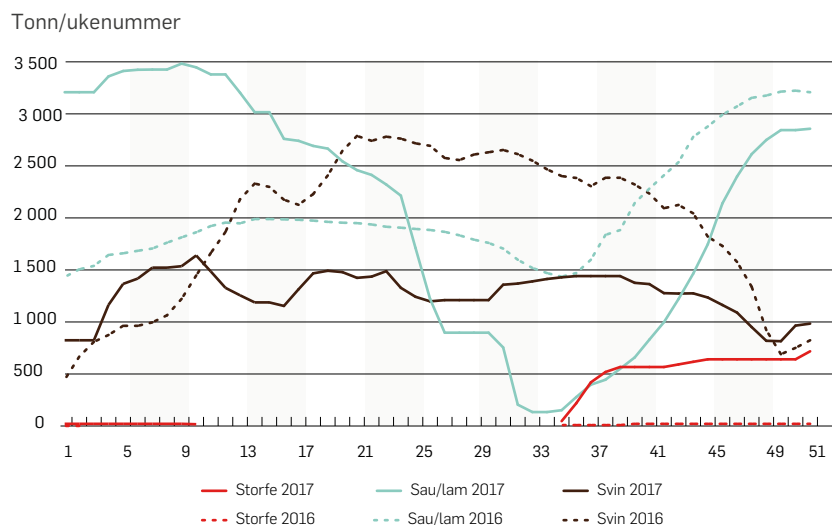
Den samlede norske produksjonen av gris, storfe, lam og kylling gikk opp med 7 909 tonn, tilsvarende 2,4 prosent, fra 2016 til 2017. Kylling, storfe og sau/lam utgjorde hele økningen.

Det ble totalt importert 19 024 tonn kjøtt og kjøttvarer, som er en reduksjon fra 25 153 tonn i 2016. 7 186 tonn svinekjøtt ble eksportert, hvorav 1 868 tonn var en del av markedsreguleringen. Det ble også eksportert 632 tonn storfekjøtt, 1 211 tonn kjøtt av sau og lam og 774 tonn kyllingkjøtt.

AVSETNINGSTILTAK

Reguleringslageret totalt var ved inngangen til 2017 på 4 053 tonn kjøtt. Av dette var 3 208 tonn kjøtt av sau/lam, 21 tonn var storfekjøtt og 824 tonn var svinekjøtt. Ved utgangen av 2017 besto reguleringslageret av 4 559 tonn kjøtt. Av dette var 2 857 tonn kjøtt av sau/lam, 718 tonn storfekjøtt og 984 tonn svinekjøtt.

REGULERINGSLAGER FOR KJØTT 2016 OG 2017

147,7

mill. kroner til avsetningstiltak

Det påløp primært kostnader til avsetningstiltak for reguleringslagring av lammekjøtt og svinekjøtt, og til eksport av svinekjøtt. Den betydelige økningen i frysefradraget fra 9,7 til 42,8 mill. kroner er i all hovedsak knyttet til sau og lam. På grunn av den ekstraordinære situasjonen med store reguleringslagre og et tregt marked, ga Omsetningsrådet 1. februar 2017 Nortura anledning til å øke frysefradraget fra 15 til 30 prosent av engrospris ved salg av sau og lam som var slaktet før 1. juli 2016. Kostnadene til markedsregulering var på knappe 148 mill. kroner, som var 28 mill. kroner mer enn i 2016. Store deler av økningen skyldtes overskudd av lammekjøtt og svinekjøtt. Markedsregulators administrasjonskostnader var på om lag samme nivå som i 2016.

Fordelingen av midler på avsetningstiltak for kjøtt de to siste årene i kroner

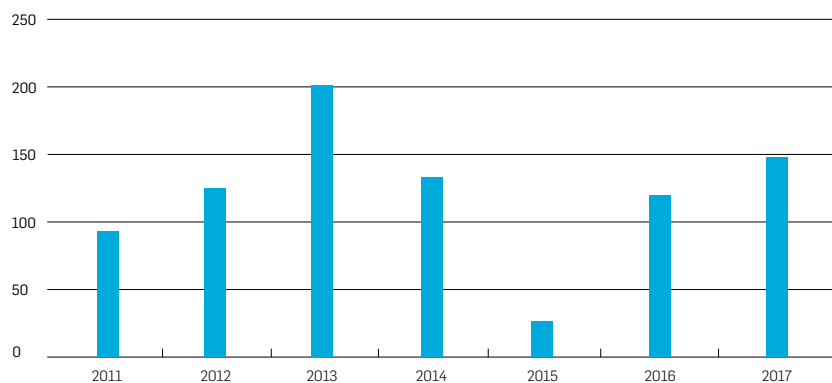
	2017	2016
Reguleringslager*	53 247 139	52 579 735
Frysefradrag	40 899 014	9 702 755
Reguleringsseksport	41 003 149	45 106 620
Tiltak for reduserte slaktevekter	0	0
Markedsregulators administrasjonskostnader	12 584 132	12 526 601
Sum avsetningstiltak kjøtt	147 733 434	119 915 711

* I posten inngår pristap/prisgevinst i perioden.

Bruk av midler til avsetningstiltak for kjøtt i perioden 2011–2017:

AVSETNINGSTILTAK KJØTT 2011–2017

Mill. kroner

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET**Faglige tiltak**

For kjøtt gis det tilskudd til kvalitets- og avlsarbeid i regi av avlsorganisasjoner og andre, samt til Animalia. Animalia er et av Norges ledende fag- og utviklingsmiljøer innen kjøtt- og eggproduksjon. Animalia arbeider langs hele verdikjeden fra dyrevelferd og dyrehelse, via dyretransport og slakting, til skjæring, foredling og prosess.

Regnskapet for 2017 viser at det ble brukt 73,4 mill. kroner til faglige tiltak for kjøtt finansiert over omsetningsavgiften:

Faglige tiltak kjøtt i kroner

	2017	2016
Kvalitets- og avlsarbeid	25 835 000	24 315 000
Bærekraft, klima og miljø	949 010	1 144 628
Kommunikasjon, økonomi og utvikling	11 097 349	6 750 339
Kjøtt og egg i kostholdet	1 692 667	1 733 164
Husdyrfag	1 638 051	1 738 661
Husdyrkontrollene	8 428 196	8 575 140
Helsetjenesten for sau	2 669 376	2 585 306
Helsetjenesten for svin	3 990 818	4 562 041
Dyrevelferd transport/slakt	1 446 044	1 499 937
KOORIMP	838 273	877 459
Skjæring og analyse	4 092 440	4 121 311
Prosess og produkt	3 372 455	2 781 084
Mattrygghet	2 303 579	2 866 364
Klassifisering	4 738 100	5 350 574
Ekstra FoU	290 538	487 455
Prosjekt Friske føtter	0	0
Sum faglige tiltak kjøtt	73 381 897	69 388 462

Støtte til kvalitets- og avlsarbeid var på til sammen 25,8 mill. kroner. Dette er midler som brukes utenom Animalia. Norsvin fikk 11,6 mill. kroner, ScanPig 585 000 kroner, Geno 2,8 mill. kroner til avlsarbeid på NRF, mens TYR fikk 3,8 mill. kroner til ordinært avlsarbeid på kjøttfe og 450 000 kroner til spesielle

73,4

mill. kroner til faglige tiltak på kjøtt

prosjekter. Avlsarbeidet i Norsk Sau og Geit ble støttet med 2,8 mill. kroner. I tillegg ble noen kvalitetsprosjekter støttet med midler i størrelsesorden 100 000–2 100 000 kroner. Av disse prosjektene fikk Nasjonalt kontrollprogram for BRSV og BCoV mest, med 2,1 mill. kroner. Øvrige midler i tabellen over brukes av Animalia.

Innenfor kjerneområdet dyrehelse og dyrevelferd jobbet Animalia med:

- forberedelser til et dyrevelferdsprogram for slaktegris
- videreutvikling av Helsegris
- immunologisk kastrering av gris
- arbeid mot brystbetennelse hos svin
- deltakelse i forsøk og utvikling av rådgivingsmateriell for sau
- fagseminarer for veterinærer m. fl.
- ledelse av arbeidet med Næringsens handlingsplan mot antibiotikaresistens i husdyrbruket
- bistand til Mattilsynet med å håndtere fotråte
- gjennomføring av BRSV/BCoV-arbeidet
- avtale for flytting av Helsetjenesten for storfe til Animalia
- grunnlag for et opplegg for dyrevelferdsmerking
- seminar om etisk matproduksjon i samarbeid med OEK Matprat

Innenfor de andre kjerneområdene videreutviklet Animalia husdyrkontrollene og Kterm (håndholdt klassifiseringsterminal), utviklet objektivt klassifiseringsverktøy for storfeslakt (lengdemåling), samt drift av nytt system og opplæring i klassifisering av rein, i tillegg til å arbeide med flere store prosjekter.

De totale kostnadene for Animalias avdeling for kjøtt ble på 83,5 mill. kroner, mot 77,6 mill. kroner i 2016. Av disse ble 47,5 mill. kroner finansiert av omsetningsmidler, mens 36,0 mill. kroner kom gjennom annen inntekt; forskningsprosjekter, oppdrag, kurs, salg av materiell m.m.

Nortura SA og KLF ble sommeren 2016 enige om å styrke og videreutvikle det faglige bransjenøytrale samarbeidet ved å skille ut Animalia organisatorisk fra markedsregulator Nortura og etablere et eget selskap. Omsetningsrådet var involvert i prosessen. Det nye selskapet Animalia AS kom i drift fra 1. januar 2018.

Opplysningsvirksomhet

Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) har som oppgave å drive forbrukerrettet, merkenøytral opplysnings- og informasjonsvirksomhet om kjøtt, egg og hvitt kjøtt. Med unntak for arbeid med reinkjøtt, finansieres virksomheten med midler fra omsetningsavgiften. Finansieringen kommer fra tre fond, fondet for omsetningsavgift for kjøtt, fondet for omsetningsavgift for egg og fondet for omsetningsavgift for fjørfekjøtt. Felleskostnader, som administrasjonskostnader og strategiutvikling, fordeles mellom fondene.

Midlene til OEK gis som en rammebevilgning. Av kontorets totale kostnader på 78,9 mill. kroner i 2017, ble 49,1 mill. kroner finansiert over fondet for kjøtt.

36 000 000

2016–2017: Fra 31 til 36 mill. besøkende på matprat.no.

Beløpene for opplysningsvirksomhet kjøtt fordeler seg på følgende hovedposter i kroner

	2017	2016 ¹⁾
Administrasjon/drift	17 127 549	
Markedsføring	19 344 061	
Innhold	1 882 514	
Kommunikasjon og samfunnskontakt	10 784 344	
Sum Opplysningskontoret for egg og kjøtt	49 138 468	49 245 658
Matmerk – Generisk markedsføring av økologisk mat	1 000 000	998 686
Matmerk – Nyt Norge	1 600 000	2 000 000
Sum opplysningsvirksomhet kjøtt	51 738 468	52 244 344

¹⁾ Omlegging av budsjettstruktur gjør at det ikke er relevant å sammenligne enkeltposter med 2016-regnskapet.

OEK arbeider både med kortsiktige og langsiktige tiltak. Generelt gjennomfører OEK aktiviteter for å bygge verdien «norsk» og positive assosiasjoner til «norsk»-begrepet inn i alle råvarene.

Siden det var en krevende overskuddssituasjon på lam også i 2017, ble midler omprioritert mot dette området. Blant annet ble det gjennomført to store «events» relatert til kjøtt. Det var ByLam sammen med festivalen ByLarm, og OEKS julesatsing Julero, der lam i større grad enn tidligere ble løftet fram. For svin var bygging av omdømme en viktig aktivitet.

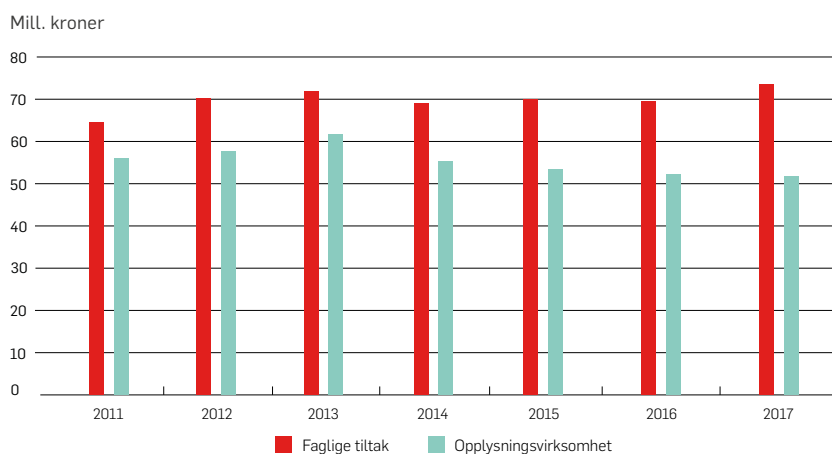
OEK tilbyr både et fysisk læreverk og et digitalt læreverk (Matopedia) til barne- og ungdomstrinnene innen faget mat og helse. Arbeidet med å revidere dette ble startet i 2016 og ble fullført i 2017. Materiellet er i tråd med de offisielle kostholdsradene. OEK driver den digitale plattformen www.matprat.no. Målinger viser at denne er Norges klart mest brukte konsept for matkunnskap, og nettstedet hadde i 2017 nærmere 36 millioner besøkende. Det er en økning

på 15 prosent fra 2015. OEK har tidligere laget plattformen MatStart med de yngste som målgruppe.

I 2017 ble det brukt totalt 2,5 mill. kroner fra omsetningsavgiften til generisk markedsføring av økologisk mat i regi av Matmerk. Fondet for omsetningsavgift for kjøtt bidro med 1,0 mill. kroner til dette. Videre ble det i 2017 anvendt totalt 4,0 mill. kroner fra omsetningsavgiften til markedsføring av den nasjonale merkeordningen Nyt Norge i regi av Matmerk. Av dette kom 1,6 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift for kjøtt.

Bruk av midler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i perioden 2011–2017:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET KJØTT 2011–2017

Fjørfe

EGG

MARKEDSSITUASJONEN

Produksjonen av egg har økt i mange år grunnet stor etterspørsel. Det skjedde en betydelig omstrukturering av eggsektoren som følge av forbudet mot hold av høns i uinnredede bur fra 2012. Både de som har bygget om og de som har startet opp satser i større grad på utnyttelse opp mot den konsesjonsfrie grensen på 7 500 høns. Konsekvensen ble overkapasitet, som sektoren har noen utfordringer med. Men 2016 og 2017 var de første årene etter omleggingen at en kunne se en bedring i eggmarkedet. Dette skyldes bl.a. en nedgang i antall klekte verpekyllinger i 2015 og i 2017 og økt salg i 2017.

Til tross for en bedring i eggbalansen var det behov for markedsregulerende tiltak også i 2017, i omtrent samme størrelsesorden som året før. Førtidsslakting av høns for å dempe produksjonen og skillevirksomhet (skille av eggehvite og -plomme) var de viktigste tiltakene for å bedre balansen i eggmarkedet. Totalmarked kjøtt og egg beregnet et marginalt overskudd av konsumegg på ca. 65 tonn i 2017, etter at produksjonen var dempet med tiltaket førtidsslakting av verpehøner.

De siste årene har det periodevis vært mye skallegg på reguleringslager som følge av overskuddet. Eggene på reguleringslager brukes fortløpende til industriformål. I løpet av sommeren 2017 økte tilførselen av egg, og Nortura fikk en lageroppbygging av skallegg. Ved hjelp av markedsregulerende tiltak, endte 2017 med 307 tonn egg på reguleringslager.

Eggpakkeriene mottok 62 148 tonn i 2017, en økning på 2,7 prosent fra 2016. Engrossalget var på 63 572 tonn, mot 62 304 tonn året før. I tillegg kommer dirktesalget av egg, som i 2016 utgjorde 6,9 mill. tonn (tall for 2017 vil først foreligge mot slutten av 2018).

Eggproduksjonen i Norge utgjør nå nærmere 70 000 tonn.

Egg er underlagt volummodellen, der markedsregulator fastsetter planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) for et halvår om gangen. For 1. halvår 2017 ble PGE satt til kr 18,80 per kg, som er en økning på 20 øre fra 2. halvår 2016. PGE for 2. halvår 2017 ble satt opp med 40 øre, til kr 19,20 per kg.

OMSETNINGSavgIFT

Det ble betalt inn 37,8 mill. kroner i omsetningsavgift på egg, med en sats på 0,50 kr per kg, for hele 2017. I tillegg ble det inntektsført renter med om lag 0,64 mill. kroner. Det ble brukt 20,0 mill. kroner på avsetningstiltak, 4,7 mill. kroner på førtidsslakting, 4,1 mill. kroner til faglige tiltak og 7,8 mill. kroner på opplysningsvirksomhet på egg. I tillegg ble det bevilget 5,0 millioner kroner til Opplysningskontoret for egg og kjøtt til en ekstrainsats for å øke salget på egg. Fondet for omsetningsavgift for egg var per 31.12.2017 på 43,7 mill. kroner.

AVSETNINGSTILTAK

I løpet av våren og sommeren 2017 var eggmarkedet preget av et lite overskudd, mens det mot slutten av året viste en bedre balanse. Totalt ble det brukt 24,6 mill. kroner på avsetningstiltak, mot 28,3 mill. kroner i 2016.

Fram t.o.m. 1. halvår 2013 ble overskuddet av egg eksportert som et markedsreguleringstiltak. Reguleringseksporten omfattet skallegg, heleggpulver og eggehvite. I perioder har reguleringseksporten utgjort en betydelig del av total eksport. For å oppfylle forpliktelser iht. WTO-avtalen ble blant annet egg en del av volummodellen fra og med avtaleåret 2013–2014, og det skal ikke benyttes reguleringseksport av egg som markedsregulerende tiltak.

Med volummodellen har aktørene i stedet mulighet til å få priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter. Kompensasjon gis i form av en fastsatt sats for salg av eggeplomme og/eller eggehvite både innenlands og utenlands.

Førtidsslakting av verpehøns ble, som året før, benyttet for å dempe produksjonen av egg. Omsetningsrådet ga tillatelse til å redusere eggproduksjonen med inntil 700 tonn, som ga en reduksjon på 581 tonn egg fra uke 23 til uke 41 i 2017.

Til skip i utenriksfart og spesialmarkeder ble det levert 560 tonn skallegg, til en samlet kostnad ved prisnedskrivning på 2,5 mill. kroner.

Oppstillingen nedenfor sammenligner fordelingen av midler på avsetningstiltak for egg i 2016 og 2017 i kroner

	2017	2016
Kjølelagring	1 287 192	93 517
Kjøle-/fryselagring eggprodukter	98 646	284 019
Spesialmarkeder	2 532 726	3 192 449
Skillevirksomhet	16 172 800	12 885 640
Prisgevinst egg og eggprodukter	24 001	-25 842
Renter av kapitalutlegg	52 911	166 101
Førtidsslakting av verpehøns	4 663 618	7 534 048
Egg til miljøforproduksjon	0	0
Markedsregulators administrasjonskostnader	4 312 889	4 163 944
Sum avsetningstiltak egg	29 144 782	28 293 876

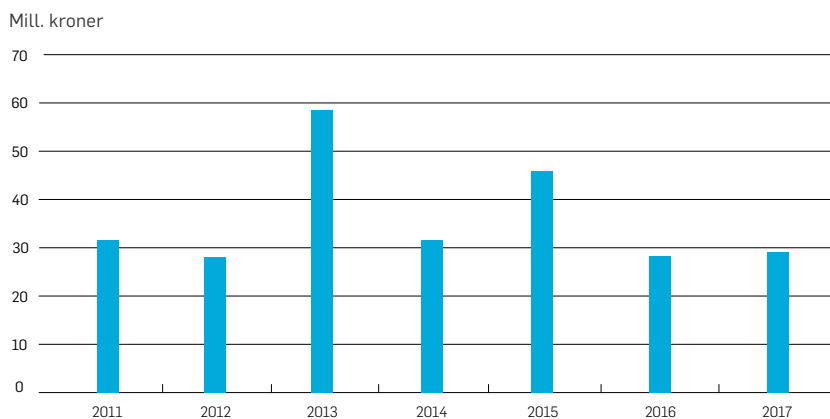

29,1

Det ble brukt 29,1 mill. kroner på avsetningstiltak for egg i 2017.

Diagrammet viser utviklingen i bruk av omsetningsavgiftsmidler til avsetningstiltak for egg i perioden 2011–2017:

AVSETNINGSTILTAK EGG 2011–2017

FJØRFEKJØTT MARKEDSSITUASJONEN

Etter at markedsreguleringen for fjørfekjøtt ble avviklet i 2007, blir det krevd inn omsetningsavgift bare for finansiering av faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Produksjonen av kyllingkjøtt økte fra 2016 til 2017. Markedet fikk en oppsving i 2016, etter en periode med lavt salg og sterk nedgang i produksjonen etter medieoppmærksomheten rundt antibiotikaresistente bakterier i kylling. Ved inngangen til 2017 var det optimisme blant markedsaktørene, og det ble klekt mange kyllinger i første tertial. Produksjonen ble deretter nedjustert fra og med andre tertial, da salget viste seg å ligge lavere enn forventet.

Totalt for året ble det slaktet 89 700 tonn kylling. Det er fire prosent mer enn i 2016, men fortsatt lavere enn i 2014, da kyllingproduksjonen var på topp. Den gjennomsnittlige slaktevekten for kylling økte med rundt 100 gram fra 2016 til 2017, samtidig som tallet på klekte kyllinger gikk ned. Med andre ord var det økt slaktevekt som gjorde at mengden slaktet kylling økte fra 2016 til 2017.

774 tonn kylling ble eksportert, mot 965 tonn i 2016. Av dette gikk rundt 600 tonn til eksport under ordningen for utenlands bearbeiding (UB).

OMSETNINGSAVGIFT

I 2017 ble det innbetalt 28,2 mill. kroner i omsetningsavgift. Renteinntektene utgjorde omlag 0,16 mill. kroner. Omsetningsavgiften for fjørfekjøtt var på kr 0,28 per kg. Det ble brukt 9,1 mill. kroner til faglige tiltak og 17,0 mill. kroner til opplysningsvirksomhet. Fondet for omsetningsavgift for fjørfe var per 31.12.2017 på 15,5 mill. kroner.

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Faglige tiltak

Animalia driver faglig opplysningsvirksomhet overfor produsenter og bransjen som helhet med midler fra fondet for fjørfe. Hovedområdet for aktiviteten i 2017 har vært dyrevelferd.

90 000

Nesten 90 000 tonn kylling,
4 prosent økning fra 2016

Til faglige tiltak på egg og fjørfekjøtt ble det i 2017 brukt 13,2 mill. kroner, mot 12,9 mill. kroner i 2016. Kostnadene for 2017 ble fordelt med 4,1 mill. kroner på egg og 9,1 mill. kroner på fjørfekjøtt. For Animalia har arbeidet med dyrevelferd både for kylling, kalkun og verpehøner, i tillegg til arbeidet med resistensproblematikk, tatt mye ressurser.

I tillegg har Animalia lagt ned mye arbeid i:

- videreutvikling av HelseFjørfe
- lansering av ny handlingsplan for dyrehelse og -velferd
- lansering av film om vask og desinfeksjon av fjørfehus
- oppdatering av e-læringskurset Hygiene i fjærfeslakterier
- utvikling og gjennomføring av Etisk regnskap for kalkunslaktning og for rugerier
- båndkontrollkurs for fjørfeslakterier
- kurs for fjørfetransportører
- kurs for veterinærer om helseovervåking i slaktekyllingproduksjon og gjennomført
- etisk regnskap i fjørfeslakteri
- prosjekt om tiltak for å bedre hygienene ved slaktning av kylling
- forskningsprosjektet Skader og transportdød hos slaktekylling, med en doktorgrad som en del av prosjektet.
- gjennomføring av fjørfenærings handlingsplan mot resistente bakterier

Opplysningsvirksomhet

Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) driver forbrukerrettet, merkenøytral opplysningsvirksomhet for hele kjøtt- og eggsektoren, og finansieres fra tre fond for omsetningsavgifter: kjøtt, egg og fjørfekjøtt. Opplysningsvirksomhet er et av tiltakene i markedsreguleringen.

Generelt gjennomfører OEK aktiviteter for å bygge verdien «norsk» og positive assosiasjoner til «norsk»-begrepet inn i alle råvarene.

En ekstrasatsing på egg, med 5 mill. kroner til disposisjon, ble igangsatt i 2016 for å øke forbruket av egg med ti prosent innen 2020. Denne satsingen var prioritert gjennom hele 2017, men med en hovedkampanje i mai/juni. Det ble produsert to nye taktiske filmer der budskapet er ernæring og rask tilberedning, vist på OEKs egne medier. Egg var også hovedråvare under årets satsing på MatStart, og det ble gjennomført en rekke PR-aktiviteter. I kampanjeperioden økte trafikken med 26 prosent i forhold til samme periode året før, og bruken av oppskrifter med egg økte med 31 prosent i perioden.

Fokus på kylling/kalkun har vært omdømmebygging samt utnyttelse av positive kostråd.

I 2017 fikk OEK 12,8 mill. kroner fra fondet for egg og 17,0 mill. kroner fra fondet for fjørfekjøtt, til sammen 29,8 mill. kroner. For nærmere informasjon om aktiviteten til OEK vises det til opplysningskontorets årsmelding.

Det ble brukt totalt 2,5 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til generisk markedsføring av økologisk mat. Fondene for omsetningsavgift for egg og fjørfekjøtt har bidratt med henholdsvis 100 000 og 200 000 kroner til aktiviteten. Videre ble 4,0 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler brukt til markedsføring av den nasjonale merkeordningen Nyt Norge. Fondene for omsetnings-

Hovedområdet for aktiviteten i 2017 var dyrevelferd.

5,0

mill. kroner til ekstrasatsing på egg for å øke forbruket med 10 prosent innen 2020

avgift for egg og fjørfekjøtt bidro med henholdsvis 160 000 og 320 000 kroner til aktiviteten.

Tabellen nedenfor viser kostnader til opplysningsvirksomhet for egg i 2016 og 2017 i kroner

	2017	2016 ¹⁾
Administrasjon/drift	4 453 713	
Markedsføring	6 431 932	
Innhold	319 433	
Kommunikasjon og samfunnskontakt	1 578 046	
Sum Opplysningskontoret for egg og kjøtt, inkl. ekstrasatsingen	12 783 124	12 800 000
Matmerk – Generisk markedsføring av økologisk mat	100 000	99 869
Matmerk – Nyt Norge	160 000	200 000
Sum opplysningsvirksomhet egg	13 043 124	13 099 869
Matmerk – Nyt Norge	200 000	200 000
Sum opplysningsvirksomhet egg	13 099 869	8 121 196

¹⁾ Omlegging av budsjettstruktur gjør at det ikke er relevant å sammenligne enkeltposter med 2016-regnskapet.

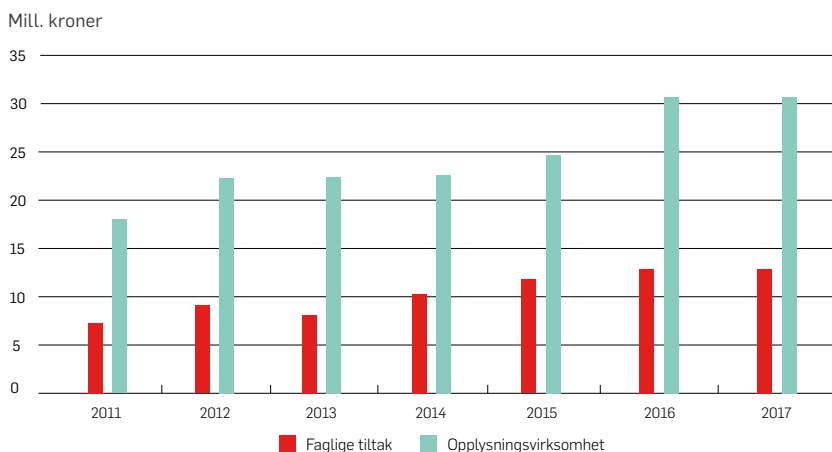
Tabellen nedenfor viser kostnader til opplysningsvirksomhet for fjørfekjøtt i 2016 og 2017 i kroner

	2017	2016 ¹⁾
Administrasjon/drift	5 910 791	
Marketing	7 526 107	
Innhold	533 578	
Kommunikasjon og samfunnskontakt	2 997 364	
Sum Opplysningskontoret for egg og kjøtt	16 967 840	16 995 919
Matmerk – Generisk markedsføring av økologisk mat	200 000	199 737
Matmerk – Nyt Norge	320 000	400 000
Sum opplysningsvirksomhet fjørfekjøtt	17 487 840	17 595 656

¹⁾ Omlegging av budsjettstruktur gjør at det ikke er relevant å sammenligne enkeltposter med 2016-regnskapet.

Diagrammet viser utviklingen i bruk av omsetningsavgiftsmidler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i perioden 2011–2017:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET EGG OG FJØRFE 2011–2017

Hagebruks- produkter og poteter

MARKEDSSITUASJONEN

For de fleste kulturer innen grønnsaksproduksjonen var det noe mindre avling i 2017 enn i 2016. Rotpersille var blant unntakene, her var avlingen i 2017 større enn i forrige år.

Avlingsprognose for poteter, basert på avlingsprøver tatt ut ca. 14 dager før potetopptak, viste at vi kunne forvente en potetavling i 2017 som var 17 prosent mindre enn avlingen i 2016. Sammenlignet med gjennomsnittet for perioden 2002–2016, kunne vi i 2017 forvente avling som var ca. sju prosent mindre.

Etter at potetene er tatt inn på lager registreres beholdningene. Pr. 1. november 2017 ble det registrert totalt 142 319 tonn poteter kl. 1 på lager, mot 159 972 tonn og 146 461 tonn på samme tidspunkt i henholdsvis 2016 og 2015. Beholdningen av poteter var vel 11 prosent mindre enn på samme tidspunkt i 2016, og ca. tre prosent mindre enn i 2015.

11

prosent lavere potetavling
i 2017 enn i 2016

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) gjorde en vurdering av behovet for å iverksette avsetningstiltak for matpoteter snarlig etter at resultatet av beholdningsregistreringen av matpoteter forelå. GPS vurderte at det ikke var behov for å etablere avsetningstiltak for matpotet i sesongen 2017–2018.

Klimaet har vært en utfordring for norsk fruktproduksjon i senere år. Etter en relativt mild vinter og uten at fruktblomstringen startet for tidlig, var det gode utsikter for en god fruktavling våren 2017. Men været både under blomstring og utover sommeren var svært skiftende og var ikke ideelt for fruktproduksjonen. Dette gjaldt i større eller mindre grad for alle fruktdistriktene. På Østlandet var det frost i blomstringsperioden som førte til en del misdannet frukt og til froststriper på epler. På Vestlandet var det lite sol og varme i juni og juli, og dette førte til sen utvikling av frukten. Haglbyger, kraftige regnværsbyger og sterk vind bidro også til reduserte fruktmengder i 2017.

Total avlingsmengde av eple kl. 1 i 2017 var på 6 877 tonn, mens avlingen i 2016 var på 7 632 tonn. I 2017 ble det reguleringslagret 1 177 tonn epler og levert 54 tonn til fabrikk, mens det i 2016 ble reguleringslagret 1 401 tonn og levert 16 tonn til fabrikk.

I jordbruksavtalen for 2017–2018 er det avtalt målpriser for matpoteter, ti grønnsakslag, samt epler (12 kulturer). Landbruksdirektoratets statistikk viser at det pr. 31. desember 2017 var tatt ut målpris for seks kulturer (potet, kepaløk, rosenkål, gulrot, knollselleri og epler), mens de øvrige (purre, hvitkål, blomkål, isbergssalat, agurk og tomat) hadde priser som lå noe under målpris. I hele avtaleåret 2016–2017 oppnådde frukt og grønnsaker priser som ga 17,7 mill. kroner lavere produksjonsinntekter enn hva målprisen hadde gitt. I avtaleåret 2017–2018 fram til 31. desember 2017 (første halvår av avtaleåret), var tilsvarende tap av produksjonsinntekter for frukt og grønnsaker på 21,9 mill. kroner. For potet utgjorde tapte produksjonsinntekter 5,4 mill. kroner i avtaleåret 2016–2017. I avtaleåret 2017–2018 fram til 31. desember 2017, var imidlertid produksjonsinntektene for potet 7,9 mill. kroner høyere etter oppnådd pris sammenlignet med målpris.

OMSETNINGSAVGIFT

Midlene til avsetningstiltak, faglige tiltak og opplysningsarbeid i hagebrukssektoren er for 2017 i sin helhet bevilget over jordbruksavtalen og er avsatt på kap. 1150 post 70.11 i statsbudsjettet.

For 2017 ble det i jordbruksavtalen bevilget 24,4 mill. kroner, samme beløp som for 2016, på underposten avsetningstiltak hagebruk.

Til faglige tiltak og opplysningsarbeid ble fondet for omsetningsavgift hagebruk belastet med 20 802 179 kroner.

Det ble gjennom året brukt i alt 1 247 896 kroner til avsetningstiltak på epler og administrasjon av avsetningstiltak på epler og matpoteter. Fondet for omsetningsavgift hagebruk ble belastet med 939 043 kroner til Omsetningsrådets administrasjon og drift.

Inkludert rente for 2017 på 103 409 kroner, var dette fondet ved årets slutt på 7,2 mill. kroner mot 5,6 mill. kroner året før.

1,2

mill. kroner til avsetningstiltak for epler og matpoteter

AVSETNINGSTILTAK

GPS administrerer avsetningstiltakene på grøntområdet.

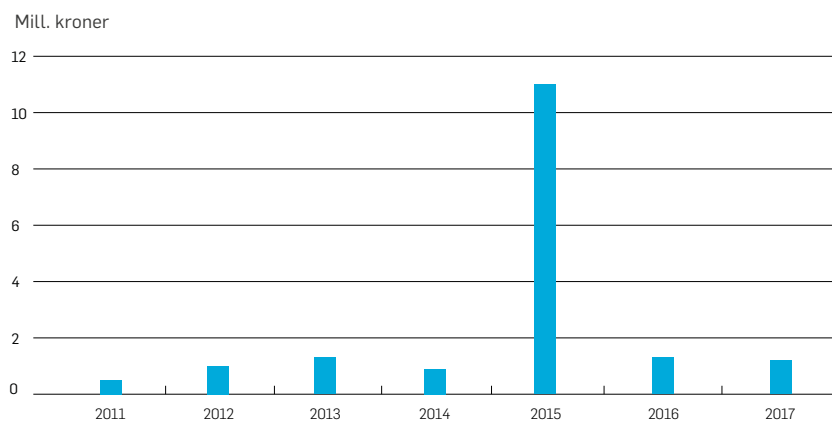
Landbruksdirektoratet vedtok, i tråd med delegert myndighet fra Omsetningsrådet, at inntil 1 500 tonn epler høstet i 2017 kunne reguleringslagres. Dette ga en kostnad på 599 080 kroner til reguleringslagring av 1 177 000 kg epler. Det ble gjennomført fabrikklevering av 54 298 kg epler kl. 1 høstet i 2017. Tilskuddet til fabrikklevering utgjorde 86 877 kroner.

Utgifter til avsetningstiltak på grøntområdet i 2017 i kroner

	2017
Reguleringslagring av epler	599 080
Fabrikklevering av epler	86 877
Administrasjon	561 939
Sum	1 247 896

Diagrammet over viser bruk av omsetningsavgiftsmidler til avsetningstiltak for hagebruksprodukter i perioden 2011–2017:

AVSETNINGSTILTAK HAGEBRUK 2011–2017

Det ble brukt vel 10 mill. kroner til avsetningstiltak for matpoteter i sesongen 2014–2015. Kostnadene med tiltaket ble belastet fondet for omsetningsavgift hagebruk i 2015, slik det kommer fram i diagrammet over.

FAGLIGE TILTAK

Til faglige tiltak ble det brukt i alt 1 623 063 kroner i 2017.

I tabellen er hovedpostene spesifisert i kroner

	2017
GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS)	650 000
Fruktlagerinspektøren	623 063
Økern Torvhall, markedsopplysning	210 000
Fagforum Potet	140 000
Sum	1 623 063

18,9

mill. kroner ble bevilget til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet hagebruk for 2017.

GPS har, etter samme opplegg som tidligere år, gjennomført produsentrettet rådgiving for å bedre markedstilpasningen for grøntproduktene og bedre produktkvaliteten. Fruktlagerinspektøren er ansatt i GPS. Inspektøren driver rådgiving overfor fruktlagrene for å fremme kvalitet og produksjonstilpasning. Han koordinerer arbeidet med markedsreguleringstiltak og deltar på møter i produsentlag.

Økern Torvhall (ØT) gjennomførte de ukentlige prismøtene og utarbeidet ukentlige markedsmeldinger fram til 13. september. Etter dette overtok GPS ansvaret for prismøtet, som fra samme dato ble flyttet fra Økern til Langhus. Virksomheten er delvis finansiert som faglige tiltak. Fagforum Potet har gjennom 2017 oppdatert, utviklet og driftet sin hjemmeside www.potet.no. Hjemmesiden formidler i hovedsak råd og veiledning til de profesjonelle potetdyrkerne om eksempelvis dyrking, setting, gjødsling og bruk av plantevern i dyrkingen.

OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Midlene til opplysningsvirksomhet administreres i hovedsak av Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG).

Hovedposter for bruk av omsetningsavgiftsmidler i OFGs regnskap for 2017 i kroner

	2017
Administrasjon	9 568 958
Langsiktige holdningskampanjer	2 676 132
Langsiktige produktkampanjer	3 369 338
Markedsundersøkelser	801 337
Presseaktiviteter	2 786 733
Fellesprosjekt – opplysningskontorene	55 914
Videreutvikling av web m.m.	408 094
Midler fra balansepost, tidl.bevilget*	-712 000
Finans- og salgsinntekter	-35 390
Netto kostnader	18 919 116

* Av beløpet på 712 000 kroner, som tidligere er avsatt i OFGs regnskap i påvente av mva-håndtering, er 334 000 kroner brukt til OFGs administrasjon i 2017, mens 378 000 kroner er brukt til presseaktiviteter.

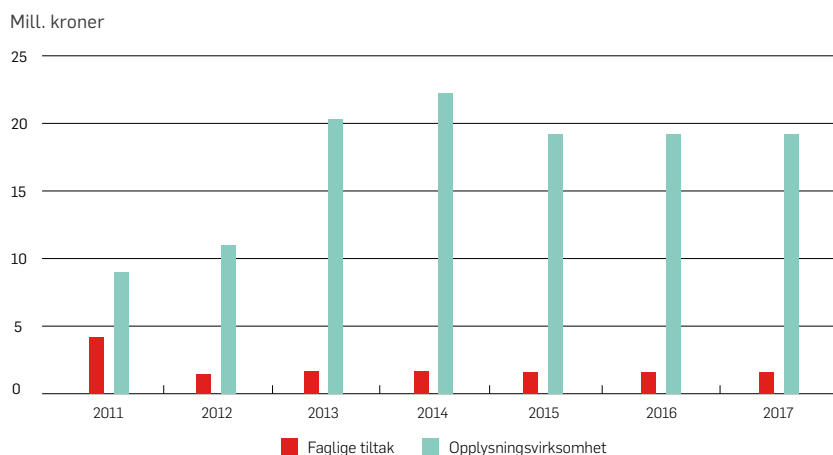

Det ble brukt totalt 2 500 000 kroner fra omsetningsavgiftens midler til generisk markedsføring av økologisk mat i 2017. Fondet for omsetningsavgift hagebruk bidro med 100 000 kroner til aktiviteten.

Videre ble det brukt totalt 4,0 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til markedsføring av den nasjonale merkeordningen Nyt Norge. Fondet for omsetningsavgift hagebruk bidro med 160 000 kroner til aktiviteten.

Diagrammet viser bruken av omsetningsavgiftsmidler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i hagebruk 2011–2017:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET HAGEBRUK 2011–2017

Ved jordbruksoppjøret i 2014 ble kollektiv dekning av omsetningsavgift hagebruk redusert med 3 mill. kroner til 20,5 mill. kroner. Dette er begrunnelsen for noe redusert bruk av midler til opplysningsvirksomhet i 2015, 2016 og 2017.

Korn

MARKEDSSITUASJONEN

Kornmottakene tok inn totalt 1 270 890 tonn salgskorn fra innhøstingen i 2016. Hveteandelen utgjorde 288 548 tonn, derav 223 738 tonn mathvete, tilsvarende 77 prosent. Det er et mål at alt norskprodusert matkorn skal benyttes til matmelproduksjon. Høsten 2016 ga mye norsk korn av god kvalitet. Fordelingen av mathveten mellom proteinkvalitetene var mer gunstig enn tidligere år. Årsaken var blant annet en relativt lav arealandel høsthvete, ny vårhvetesort (Mirakel), samt overlagret vare fra forrige sesong.

Av 2016-avlingen ble 22 000 tonn mathvete nedskrevet til fôr og 11 000 tonn mathvete overlagret. I tillegg ble 35 000 tonn bygg og havre fra 2016 overlagret til sesongen 2017–2018.

Vekstsesongen 2017 ga varierende betingelser for kornhøsten rundt om i landet, og jevnt over ble det svært sen innhøsting. Ved utgangen av august var det tatt imot 194 469 tonn, som er 34 000 tonn mindre enn året før. Prognosen for 2017-avlingen viser en salgskornavling på 1 232 000 tonn, med en mathveteandel på 40 prosent og matrugandel på 44 prosent.

Prognosen viser også at rugproduksjonen igjen har økt, fra 19 000 tonn i 2016,

I sesongen 2016–2017 ble målpris oppnådd for alle kornslagene.

til 50 000 tonn. Grunnen til dette er at det var gunstige muligheter for å så høst-korn i 2016.

I sesongen 2016–2017 ble målpris oppnådd for alle kornslagene.

OMSETNINGSavgIFT

Omsetningsavgiften ble fastsatt til kr 0,01 per kg korn og oljefrø for perioden 1. juli 2016 til 30. juni 2017, og til kr 0,04 per kg for perioden 1. juli 2017 til 30. juni 2018. Satsene lå innenfor rammene for maksimalsatsene, som var henholdsvis kr 0,05 per kg for 2016–2017-sesongen og kr 0,08 per kg for 2017–2018-sesongen.

I 2017 ble det innbetalt 38,0 mill. kroner i omsetningsavgift på korn og oljefrø. Saldo for fondet per 1. januar 2017 var på 29,8 mill. kroner. Fondet ble godskrevet med 0,35 mill. kroner i renter for 2017. Fondet for omsetningsavgift på korn var per 31. desember 2017 på 42,9 mill. kroner.

AVSETNINGSTILTAK

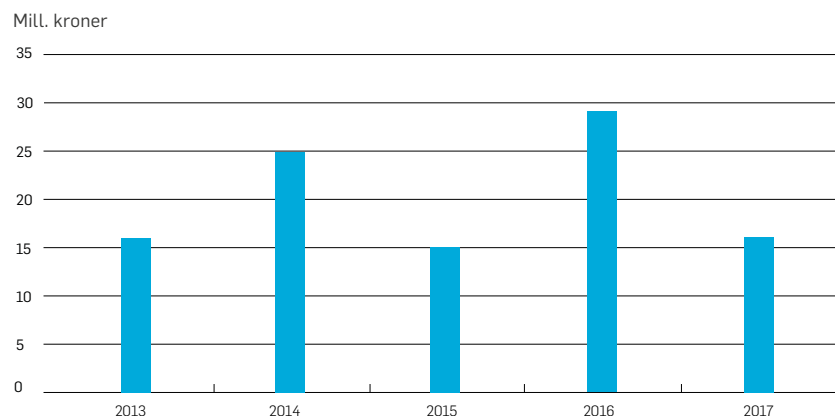
Store matkornavlinger i 2016, til tross for en mer gunstig fordeling mellom proteinklassene, medførte at matmellemøllene ikke klarte å benytte alt det norske matkornet. Det ble derfor omdisponert 22 000 tonn mathvete til fôr gjennom prisnedskrivning, til en samlet kostnad på 5,9 mill. kroner. Videre ble det overlagret 10 678 tonn matkorn og 35 000 tonn fôrkorn til en samlet kostnad på 10,2 mill. kroner.

Avsetningstiltak korn 2017 i kroner

	2017
Reguleringskostnader	16 135 358
Renter i Norske Felleskjøps favør	6 680
Administrasjonskostnader	5 507 813
Sum	21 649 851

Diagrammet viser bruken av midler fra omsetningsavgiften til avsetningstiltak for korn i årene 2013–2017:

AVSETNINGSTILTAK KORN 2013–2017

38,0

mill. kroner ble innbetalt i omsetningsavgift på korn og oljefrø.

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Opplysningskontoret for brød og korn driver generisk opplysningsvirksomhet for korn, brød og andre bakervarer. Virksomheten finansieres med midler fra fondet for omsetningsavgift på korn og midler fra mølle- og bakerbransjen. Samlet bidrag fra bransjen i 2017 var på 2,11 mill. kroner. Over fondet for omsetningsavgift på korn ble det bevilget 1,99 mill. kroner. For nærmere informasjon om opplysningsaktiviteten vises det til egen årsmelding fra opplysningskontoret, www.brodogkorn.no.

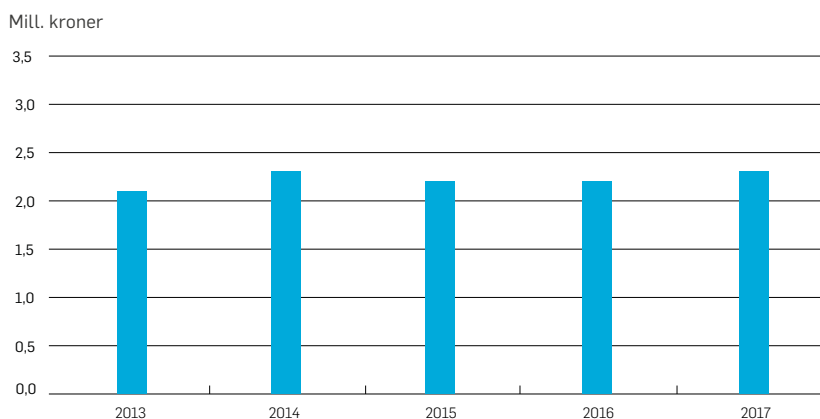
Det ble i 2017 brukt i alt 2,5 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til generisk markedsføring av økologisk mat, hvorav fondet for omsetningsavgift på korn bidro med 100 000 kroner. Videre ble det anvendt totalt 4,0 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til markedsføring av den nasjonale merkeordningen Nyt Norge. Fondet for omsetningsavgift på korn bidro med 160 000 kroner til aktiviteten.

Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet korn i 2017 i kroner

	2017
Opplysningskontoret for brød og korn	1 990 000
Matmerk, nasjonal merkeordning, «Nyt Norge»	160 000
Matmerk, generisk markedsføring av økologisk mat	100 000
Sum	2 250 000

Diagrammet viser bruken av midler fra omsetningsavgiften til opplysningsvirksomhet i kornsektoren i perioden 2013–2017:

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET KORN 2013–2017

2,3

mill. kroner til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet på korn

Pelsdyr

OMSETNINGSAVGIFT

Omsetningsavgiften for pelsdyrskinn var i 2017 på en prosent av salgsbeløpet. Tilsvarende avgifts-sats har vært uendret siden 2006. Det ble betalt inn 2,9 mill. kroner i avgift, mot forventet 3,5 mill. kroner i opprinnelig budsjett.

Årsaken til lavere inntekter enn budsjettert, var færre antall solgte reveskinn enn budsjettert og lavere priser på minkskinnene enn budsjettert. Renteinntektene utgjorde 32 000, mot forventet 50 000 kroner. Fondet for omsetningsavgift for pelsskinn var ved utgangen av året på 2,8 mill. kroner.

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Midlene fra omsetningsavgiften på pelsdyrskinn anvendes til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Av Norges Pelsdyrslags (NPA) totale kostnader knyttet til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet på 6,8 mill. kroner, ble 3,5 mill. kroner dekket over omsetningsavgiften.

Det legges vekt på at pelsskinnavgiften benyttes til aktiviteter som alle norske pelsdyroppdrettere kan ta del i, og som er til gagn for alle produsenter uavhengig av

Omsetningsavgiften for pelsdyrskinn har vært 1 prosent av salgsbeløpet siden 2006.

salgssted. Midlene i 2017 ble, i likhet med foregående år, benyttet til delvis dekning av kostnadene til opplysningsarbeid, faglig veiledning overfor produsent, sykdomsbekjempelse, dyrevelferd og forskning.

Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet pelsdyr i kroner

	2017	2016
Opplysningsarbeid	450 000	400 000
Faglig opplysning, produsent	650 000	620 000
Sykdomsbekjempelse og overvåking	700 000	700 000
Dyrevelferd	1 050 000	1 150 000
Forskningsprosjekter	400 000	580 000
Administrasjonskostnader	250 000	250 000
Sum	3 500 000	3 700 000

Midlene til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet ble i 2017 brukt til informasjonsarbeid overfor politikere, media og yrkesutøvere i landbruket. Pelsdyrnæringen har også vært representert på landbruksutstillinger. Videre ble midlene brukt til faglig opplysningsvirksomhet overfor produsentene. Det ble gjennomført rådgivning og kurs med fokus på lynneegenskapene ved utvalg av avlsdyr, samt rådgivningsbesøk hos en stor del av besetningene.

Det ble også i 2017 gjennomført skinnutstillinger, inkludert faglige foredrag. Det ble arrangert kurs i skinnsortering i tilknytning til den sentrale utstillingen. Videre var ressurspersoner på kurs hos auksjonsselskapene, og det ble gjennomført samlinger med produsentene i de fleste produksjonsmiljøene knyttet til vektlegging av egenskaper ved utvelgelse av avlsdyr. Besøk hos enkeltprodusenter ble også prioritert.

Sykdomsbekjempelse, inkludert helsetjenesteordning, har vært viktig. I samarbeid med Mattilsynet ble det omfattende arbeidet med å bekjempe virussykdommen plasmacytose hos mink videreført. Som en del av sertifiseringsordningen er det etablert avtaler mellom veterinærer og oppdrettere, og i 2017 ble det gjennomført tre besøk av veterinær i alle pelsdyrgårdene. Utfylte skjema fra besøkene ble sendt NPA for gjennomgang.

Når det gjelder dyrevelferd ble det gjennomført medlemsmøter med fokus på foreslåtte dyrevelferdstiltak som følge av Meld. St. 8 (2016-2017) Pelsdyrnæringen. Det ble også gjennomført et omfattende arbeid knyttet til FarmSert-sertifiseringen. Sertifiserings-ordningen er obligatorisk og systemets håndbok og kravstandard revideres årlig. Sommeren 2017 ble de første norske pelsdyrgårdene revidert etter det europeiske dyrevelferdsprogrammet WelFur.

Samarbeid med NMBU (Norges miljø- og biovitenskapelige universitet) om å utarbeide filmmateriell knyttet til utvalg av tillitsfulle avlsdyr ble sluttført i 2017. Videre ble det foretatt utprøving av oppbløtt tørrfôr.

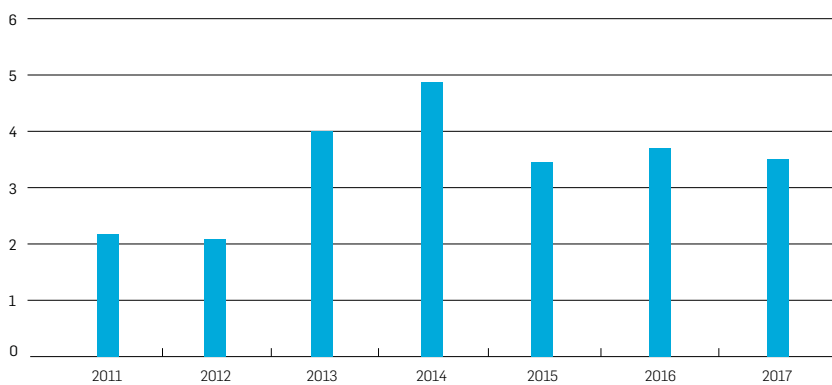

I 2017 ble det gjennomført tre besøk av veterinær i alle pelsdyrgårdene.

Diagrammet viser bruken av midler fra omsetningsavgiften på pelsdyr til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i perioden 2011–2017:FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET PELSDYR 2011–2017

Mill. kroner

REGNSKAP FOR OMSETNINGS- RÅDET

Resultatregnskap 2017

Mottatte omsetningsavgifter, overproduksjonsavgift og bevilgninger (i hele tusen kroner)	Spesifikasjon i noter	2017	2016
Mottatt omsetningsavgift	1	521 155	384 559
Mottatt overproduksjonsavgift	1	62 288	65 717
Andre inntekter	1	4 429	3 904
Sum inntekter	1	587 873	454 180
Avsetnings- og produksjonsregulerende tiltak (ekskl. kjøp melkekvoter), samt adm. kostn. markedsregulator	1	317 815	308 134
Faglige tiltak	1	102 238	98 388
Opplysningsarbeid	1	129 612	128 996
Opplysningsarbeid økologisk markedsføring	1	2 500	2 497
Opplysningsarbeid Nyt Norge	1	4 000	5 000
Statlig oppkjøp av melkekvoter - 2017	1	11 318	0
Statlig oppkjøp av melkekvoter - 2016	1	148	0
Sum bevilgninger	1	567 632	543 014
Disponible omsetningsavgiftsmidler		20 241	-88 834
Kostnader fagsystem kvote	2	0	0
Administrasjons- og andre kostnader	2	24 494	22 742
Finansinntekter	1	5 670	6 876
Årsresultat	1	1 416	-104 700

Balanse per 31.12.2017 (i hele tusen kroner)

Eiendeler	Spesifikasjon i noter	2017	2016
Forskuttede midler	3	9 578	11 078
Driftskredittlån	4	173 000	196 700
Utestående fordringer	5	54 691	133 835
Bankinnskudd		255 015	209 140
Sum omløpsmidler		492 285	550 753
Sum eiendeler		492 285	550 753

Gjeld og fondskapital	Spesifikasjon i noter	2017	2016
Fondskapital	1	453 058	451 641
Bevilgede, ikke utbetalte midler	6	23 980	80 814
Kortsiktig gjeld	7	0	379
Leverandørgjeld	7	15 205	17 511
Annen kortsiktig gjeld	7	42	408
Sum kortsiktig gjeld		39 227	99 112
Sum gjeld og fondskapital		492 284	550 753

Fondskapital 2016 og 2017 inkluderer 17 mill. kroner fra fondet for kvoteordningen på melk.

Oslo, 31.12.2017
24.5.2018

BJØRG TØRRESDAL

VIBEKE ANDERSEN

LARS PETTER BARTNES

ANN MERETE FURUBERG

TROND REIERSTAD

PER HERINGSTAD

SIGRID HELLAND

JAN-EGIL PEDERSEN

ANNE JØDAHL SKUTERUD

KRISTIN TARALDSRUD HOFF

BJØRN-OLE JUUL-HANSEN

JØRN ROLFSEN
adm. direktør

NINA STRØMNES RODEM
seksjonssjef

Noter til regnskap for Omsetningsrådet

Årsregnskapet omfatter innkreving av avgifter etter omsetningsloven samt anvendelse og forvaltning av disse avgiftene.

Prinsipper

Avgiftene resultatføres etter hvert som de faktureres produsenter, omsetningsleddene og det offentlige. Opptjente, men ikke innbetalte avgifter per 31.12. vil da være tatt med i regnskapet. Avgiftene som inndrives gjennom Landbruksdirektoratet er bare periodisert i forhold til hva Landbruksdirektoratet per 31. desember har fått innbetalt i avgifter. Dette er i samsvar med uttalelse fra Riksrevisjonen og medfører at det regnskapsmessig vil kunne være noe avgiftsetterslep.

Bevilgningene resultatføres etter hvert som de er behandlet i Omsetningsrådets organer. Vedtak som er gjort i 2018 og som gjelder utgiftsmessige forhold for 2017 er også resultatført. Dette innebærer at det i balansen fremkommer en post for bevilgede ikke utbetalte midler. Tilsvarende kan enkelte organisasjoner ha mottatt forskudd på avgiftsmidler.

Renteinntekter beregnes og fordeles til fondskapitalen med utgangspunkt i hva som til enhver tid er innestående midler. Det er etablert separate bankkonti per sektor.

Note 1 Fondskapital for omsetningsavgiftene per 31.12.2017 og årets endring (i hele tusen kroner)

Sektor	Fondskapital 01.01.17	Mottatte oms. avgifter	Bevilgninger	Rente- inntekter	Administrasjon og andre kostnader	Andre endringer i fondskapital	Endring i fondskapital	Fondskapital 31.12.17
Kjøtt	214 048	309 736 ¹⁾	272 854	3 758	2 928		37 712	251 760
Egg	54 217	37 844 ²⁾	46 053	644	2 922		-10 487	43 730
Fjorfekjøtt	14 340	28 518 ³⁾	26 606	157	887		1 182	15 521
Pelsdyrskinn	3 818	2 846	3 500	28	381		-1 007	2 811
Hagebruk	5 631	24 400	22 050	103	888		1 565	7 196
Korn	29 837	38 042	23 901	353	1 393		13 100	42 937
Melk	111 936	146 339 ⁴⁾	172 528	626	15 086		-40 649	71 286
Melk-kvote ⁵⁾	17 815						0	17 815
Sum	451 641	587 725	567 492	5 670	24 486	0	1 416	453 058

1) Inkl. standardisert erstatning 4,025 mill. kroner og 0,008 mill. kroner innkomet på tidligere avskrevne fordringer

2) Inkl. standardisert erstatning 0,055 mill. kroner og innkomet på tidligere avskrevne fordringer 0,022 mill. kroner

3) Inkl. standardisert erstatning 0,016 mill. kroner og innkomet på tidligere avskrevne fordringer 0,303 mill. kroner

4) Inkl. tap på fordringer på 1,376 mill. kroner og overproduksjonsavgift på 62 288 mill. kroner

5) Fra og med regnskapsåret 2016 er fondskapitalen knyttet til mellomfinansiering av melkekvote regnet inn i fondets samlede kapital. I 2017 er det kjøpt opp melkekvote for til sammen kr 10 649 202,50 og geitekvoter for 743 658 kroner. Alle inntekter og kostnader i klient 21 er i regnskapene belastet melk klient 37. Kapitalen som står i klient 21 tilhører egentlig klient 37 og må regnes inn i det totale handlingsrommet på melkesektoren. Renteinntektene fra klient 21 inngår derfor også oppførte renter på klient 37. Resultatet for klient 21 blir derfor 0.

Note 2 Administrasjons- og andre kostnader

	2017	2016
Sekretariatskostnader	11 565	11 338
Driftskostnader	1 119	1 137
Fagsystem kvote	0	0
Administrasjon kvoteordningen for melk	10 404	10 267
Tap på fordringer	1 376	0
Annet	22	
Sum administrasjonskostnader	24 486	22 742

Note 3 Forskutterte midler

	2017	2016
Tine SA	0	720
Nortura SA Kjøtt	0	0
Nortura SA Fjørfe	35	222
Nortura SA egg	0	0
Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker (OFG)	0	0
Grøntprodusentenes Samarbeidsråd GPS	9 543	9 554
Norske Felleskjøp SA	0	582
Sum	9 578	11 078

Note 4 Driftskredittlån

	2017	2016
Nortura SA Kjøtt per 31.12.2017	173 000	196 700
Sum	173 000	196 700

Note 5 Utestående fordringer fordelt per sektor (inkluderer overført fra 2018 til 2017)

	2017	2016
Utestående kjøtt	-31 185	36 617
Utestående egg	8 524	11 967
Utestående fjørfe	148	1 361
Utestående pels	88	125
Utestående hagebruk	0	0
Utestående korn	474	3 721
Utestående melk	73 884	78 873
Mellomværende Landbruksdirektoratet	0	1 150
Mva til gode - kjøp av melkekvoter	2 736	0
Annet	23	19
Sum	54 691	133 835

Note 6 Bevilgede, ikke utbetalte midler

	2017	2016
DAVA Foods Norway	619	69
Matmerk	625	622
Nortura SA kjøtt	869	59 077
Nortura SA egg	9 762	11 588
Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker (OFG)	9 458	9 458
Felleskjøpet	762	0
Tine SA	1 884	0
Q-meieriene	1	0
Sum	23 980	80 814

Note 7 Annen kortsiktig gjeld

	2017	2016
Forskningsavgift	42	408
Kortsiktig gjeld	0	379
Leverandørgjeld	15 205	17 511
Sum	15 247	18 298

Note 8 Kontantstrømanalyse

	2017	2016
Resultat av virksomheten	1 416	-104 700
Midlene anvendt til:		
Endringer av utestående fordringer på avgifter mv	-59 885	97 686
Endringer av andre utestående fordringer		
Endring likviditet Kvoteordningen for melk		
Endring av utestående driftskreditt	23 700	115 000
Endringer av utestående fordringer på avgifter mv	79 144	-91 931
Endringer forskutterte midler til organisasjonene	1 500	-5 344
Endringer av likvider gjennom året	45 875	-219 289
Likvider 1. januar	209 140	428 429
Likvider 31. desember	255 015	209 140

Kontantstrømanalysen er satt opp etter enkleste metode, og viser med utgangspunkt i resultatet hvordan midler er anvendt gjennom året. Oppstillingen for 2017 viser et resultatmessig overskudd sammenlignet med 2016 og økt likviditet. Likvider per 1. januar 2017 inkluderer fondsmidler fra kvoteordningen for melk.

Note 9 Forpliktelse knyttet til reguleringsanlegg

Omsetningsrådet forvalter oppfølging av tidligere bevilgninger til reguleringsanlegg for LMD. Det var ingen krav om tilbakebetalinger i 2017.

Per 31.12.2017	2017	2016
Forpliktelse overfor LMD	0	0
Samlet forpliktelse per. 31.12.17	0	0

Resultatregnskap reguleringsanlegg

	2017	2016
Renteinntekt	1	1
Sum inntekter	1	1
Bank og kortgebyrer	0	0
Sum utgifter	0	0
Årsresultat	1	1

Balanse per 31.12. (i hele tusen kroner)

Eiendeler	2017	2016
Bankinnskudd	63	62
Sum omløpsmidler	63	62
Sum eiendeler	63	62
Gjeld og fondskapital	2017	2016
Fondskapital	31	31
Mellomværende LMD	31	31
Sum kortsiktig gjeld	31	31
Sum gjeld og fondskapital	62	62

Note 10 Resultatregnskap for kvoteordningen for melk (i hele kroner)

	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Note	Regnskap 2016
Kvotesalg, ku	0	13 000 000	1)	15 931 388
Kvotesalg, geit	0	-		-
Gebyrinntekter	0	500 000	2)	612 400
Overføring fra OR	11 245 128	-		-
Sum inntekter	11 245 128	13 500 000		16 543 788
Oppkjøp melkekvote, ku	10 649 203	12 750 000	3)	14 291 223
Oppkjøp melkekvote, geit	743 658	250 000	3)	51 523
Annen kostnad	1	-		515
Gebyrer overført Ldir	-1	500 000	2)	612 400
Gebyrer	819	-	4)	6 028
Sum kostnader	11 393 680	13 500 000		14 961 688
Renteinntekter	148 552	80 000	4)	251 337
Netto finansposter	148 552	80 000		251 337
Overskudd overført til OR	-	-		-
Årsresultat	0	80 000		1 833 437

Balanse (i hele kroner)

	Balanse 2017	Note	Balanse 2016
Innestående DNB	14 610 701	4)	34 846 067
Kundefordringer	0		0
Mellomværende klient 37	14 818 311		0
Sum eiendeler	29 429 011		34 846 067
Leverandørgjeld	14 349 871	5)	16 652 412
Offentlige avgifter (mva)	-2 735 621	6)	378 893
Egenkapital (EK)	17 814 762	7)	17 814 762
Sum gjeld og egenkapital	29 429 012		34 846 067

Noter

Prinsippnote

Inntektene bokføres når kvotene faktureres. Utgiftene bokføres når de påløper og betales ved forfall. Det vil si at det kan foreligge kundefordringer (kvotekjøp som ikke er forfalt) (kvotesalg som ikke er forfalt) og leverandørgjeld ved årsskiftet (påløpte kostnader som ikke er forfalt).

Note 1)

Det ble bestemt i jordbruksoppgjøret 2017 at ku- og geitemelkkvoter som ble solgt gjennom den statlige ordningen ikke skulle videreselges. Det innebærer at det ikke ble solgt ut igjen kvoter fra staten i 2017.

Note 2)

Gebyrinntekter tilfaller staten. Som følge av at det ikke ble videresolgt verken kumelkkvoter eller geitemelkkvoter solgt i 2017, ble det heller ikke noen gebyrinntekter.

Note 3)

Regnskapstillene for kvotekjøp gjelder utbetaling av oppgjør for kjøpt kumelkkvote i 2017 og kjøpt geitemelkkvote i 2017. Utbetalingen skjedde 5. januar 2018 både for kumelk og geitemelk.

	Antall kvoteselgere	Kjøpt mengde, liter	Pris per. liter, kr.	Totalt, kr
Kumelkkvote kjøpt i 2017	251	4 259 681	2,50	10 649 202,50
Geitemelkkvote kjøpt i 2017	8	67 907	12,50/15,00	743 658,00
Sum	259	4 327 588		11 392 860,50

Note 4)

Fondets midler er plassert på rentebærende konto i DNB på samme vilkår som øvrige fond under Omsetningsrådet.

Note 5)

Beløpet utgjør hovedsakelig statlig oppkjøp av kvote som forfaller til betaling 5. januar 2018.

Note 6)

Posten omfatter merverdiavgift for oppkjøp av kvote foretatt i 2017.

Note 7)

Alle kostnader og inntekter fra kvoteordningen i 2017 er overført fondet for melk. Dette gir et resultat på 0 kroner for kvoteordningen i 2017.

Stiansen & Co AS

Statsautoriserte revisorer

Til Landbruks- og matdepartementet

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Omsetningsrådet' årsregnskap som viser et overskudd på kr 1.416 000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Omsetningsrådets styre og Landbruksdirektoratets ansvar for årsregnskapet

Omsetningsrådets styre og Landbruksdirektoratet er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Landbruksdirektoratet er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Stiansen & Co AS

Statsautoriserte revisorer

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må Omsetningsrådets styre ta standpunkt til rådets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift drift konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Nesbru, den 24. mai 2018

Stiansen & Co AS

Pål Stiansen

Statsautorisert revisor

Revisjonsberetning for Omsetningsrådet – side 2

Oversikt over regelverk knyttet til markedsreguleringen

Omsetningsrådet

Generelt

Lov 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven)
Forskrift 2003-07-01 nr. 919 om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer
Forskrift 1999-06-29 nr. 763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer, og om overproduksjonsavgift på mjølk
Forskrift 1996-12-20 nr. 1343 om innkreving av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift
Forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer
Retningslinjer om tilbakebetaling av tilskudd bevilget til reguleringsanlegg, fastsatt 22.10.2008
Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, fastsatt 22.10.2008
Forskrift 1999-05-07 nr. 435 Delegering av myndighet til Landbruksdepartementet etter lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5 og § 5a.

Melk

Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter, fastsatt 1.12.2009
Nærmere bestemmelser om godtgjørelse av markedsregulators reguleringskapasitet i melkesektoren (udatert)
Kravspesifikasjon for rå melk under forsyningsplikten, fastsatt 5.12.2003
Kravspesifikasjon for smør og fløte, fastsatt 13.5.1997

Kjøtt

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsatt 31.3.2011
Retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren, fastsatt 31.3.2011

Egg og fjørfe

Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt 29.3.2012
Retningslinjer om informasjonsflyt i eggsektoren, fastsatt 21.6.2013

Epler, matpoteter og honning

Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, fastsatt 23.6.2009

Korn

Retningslinjer for markedsregulering av korn, fastsatt 23.6.2009
Tilgrensende regelverk med betydning for markedsreguleringen
Forskrift 2005-12-22 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT)
Forskrift 2008-10-10 nr. 1132 om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer
Forskrift 2007-06-29 nr. 832 om prisutjevningsordningen for melk
Forskrift 2011-12-23 nr. 1502 om kvoteordningen for melk
Lov 2004-01-16 nr. 05 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen
Forskrift 2004-04-01 nr. 611 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

LANDBRUKSDIREKTORATET

OSLO /
Postboks 8140 Dep
0033 Oslo
Stortingsgt. 28
0161 Oslo
Telefon: 78 60 60 00

ALTA /
Løkkeveien 111
9510 Alta

www.landbruksdirektoratet.no

Forside: Torbjørn Tandberg
s. 6: Torbjørn Tandberg
s. 7: Nils Mandal
s. 11: Landbruksdirektoratet
s. 15: LMD
s. 21: Landbruksdirektoratet
s. 27: Vera Gjersøe
s. 29: LMD
s. 34: Landbruksdirektoratet
s. 37: Steinar Johannessen
s. 39: Kjell J. Merok/Nofima
s. 42: Norges Pelsdyrslag
s. 45: Landbruksdirektoratet

Design: Itera

